

**CÂȘTIGURILE
SALARIALE
ȘI COSTUL FORȚEI DE MUNCĂ**

A N U L 2 0 2 2

ROMÂNIA

2 0 2 3

INSTITUTUL NAȚIONAL DE
STATISTICĂ
NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

Coordonatorii ediției:

Silvia PISICA - Director General
Direcția Generală de Demografie și Statistică Socială

Lavinia Elena BĂLTEANU - Director
Direcția de Calcul a Indicatorilor privind Populația și Migrația Externă

Autori:

Mihaela ANGHEL - Șef Serviciu
Diana Elena POPEȘCU - Consilier
Cristina-Maria BURĂVIC - Expert
Doru-Alin COTÎRȚĂ - Expert
Florentina Lavinia LAUTARU - Expert
Andreea-Irina RĂCĂȘANU - Consilier
Cristina-Andreea MĂNESCU - Expert
Direcția de Calcul a Indicatorilor privind Populația și Migrația Externă
Serviciul Statistica Salariilor și Educației

Dezvoltare aplicație IT:

Doinița DEMETREȘCU - Șef Serviciu
Direcția Generală de IT și Infrastructură Statistică
Serviciul de Analiză și Proiectarea a Arhitecturii Sistemelor Informatice

Redactare, tehnoredactare:

Mihaela ANGHEL - Șef Serviciu
Diana Elena POPEȘCU - Consilier
Cristina-Maria BURĂVIC - Expert
Andreea-Irina RĂCĂȘANU - Consilier
Cristina-Andreea MĂNESCU - Expert
Direcția de Calcul a Indicatorilor privind Populația și Migrația Externă
Serviciul Statistica Salariilor și Educației

Pre-press și tipărire:

Direcția Generală de IT și Infrastructură Statistică
Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice

Coordonatori:

Radu-Mugur OPREA - Director General
Vitty-Cristian CHIRAN - Director
Mihaela-Elena ȘTEFAN - Șef Serviciu

Pre-press:

Laurențiu MUNTEANU - Consilier

Publicația electronică pe CD-rom:

Daniela DANTE - Consilier

Coperta: Alexandru POPEȘCU - Consilier

Institutul Național de Statistică
B-dul Libertății 16, sect. 5, București
Telefon: 021 3177770
Fax: 021 3124875
e-mail: romstat@insse.ro
<http://www.insse.ro>

© INS 2023

Reproducerea conținutului acestei publicații, integrală sau parțială, în forma originală sau modificată, precum și **stocarea** într-un sistem de regăsire sau **transmiterea** sub orice formă și prin orice mijloace **sunt interzise** fără autorizarea scrisă a **Institutului Național de Statistică**.

Utilizarea conținutului acestei publicații, cu titlu explicativ sau justificativ, în articole, studii, cărți este autorizată numai **cu indicarea clară și precisă a sursei**.

Vă rugăm
RECICLAȚI

CÂȘTIGURILE SALARIALE ȘI COSTUL FORȚEI DE MUNCĂ, ÎN ANUL 2022

Informațiile prezentate în această lucrare au fost obținute prin ancheta anuală asupra costului forței de muncă (S3) desfășurată în întreprinderi și a avut ca perioadă de referință anul 2022.

CUPRINS

I. METODOLOGIA ȘI ORGANIZAREA ANCHETEI

1.	<u>Obiectivele anchetei</u>	<u>7</u>
2.	<u>Sfera de cuprindere</u>	<u>7</u>
3.	<u>Unitatea de observare</u>	<u>8</u>
4.	<u>Periodicitatea și perioada de referință</u>	<u>8</u>
5.	<u>Metoda și perioada de înregistrare a datelor</u>	<u>8</u>
6.	<u>Planul de sondaj</u>	<u>8</u>
7.	<u>Chestionarul anchetei</u>	<u>10</u>
8.	<u>Concepte și definiții</u>	<u>11</u>
	8.1. <u>Indicatori primari</u>	<u>11</u>
	8.2. <u>Indicatori derivați</u>	<u>17</u>
9.	<u>Clasificări utilizate</u>	<u>18</u>

II. REZULTATELE ANCHETEI

	<u>Sinteză</u>	<u>23</u>
1.	<u>Numărul mediu al salariaților</u>	<u>24</u>
2.	<u>Efectivul salariaților la sfârșitul anului</u>	<u>27</u>
3.	<u>Câștigurile salariale medii lunare și orare</u>	<u>29</u>
4.	<u>Costul forței de muncă</u>	<u>33</u>

III. TABELELE CU REZULTATE – conținute în Excel pe CD

1. Numărul mediu al salariaților în anul 2022
2. Efectivul salariaților la 31 decembrie 2022
3. Câștigul salarial mediu lunar și orar în anul 2022
4. Costul mediu lunar și orar în anul 2022

I. METODOLOGIA ȘI ORGANIZAREA **ANCHETEI**

1. Obiectivele anchetei

Începând din anul 1994, cercetarea statistică privind **Costul forței de muncă** se realizează cu periodicitate anuală, având ca obiectiv principal obținerea informațiilor necesare determinării numărului mediu al salariaților, a câștigurilor salariale medii realizate, precum și a nivelului, structurii și evoluției costului forței de muncă.

Această anchetă complexă furnizează elementele necesare efectuării unor analize privind evoluția diferitelor componente ale costului forței de muncă și corelațiile dintre ele, oferind totodată, elementele necesare calculului mărimii brute și nete, lunare și orare, a câștigului salarial structurat pe activități ale economiei naționale, forme de proprietate și clase de mărime ale întreprinderilor, forme juridice, sexe, macroregiuni, regiuni de dezvoltare și județe.

Proiectarea instrumentarului anchetei s-a realizat în conformitate cu recomandările și standardele Uniunii Europene prevăzute în Regulamentul Consiliului și Parlamentului European nr. 530/1999 privind statisticile structurale asupra câștigurilor și costului forței de muncă, Regulamentul Comisiei Europene nr. 1726/1999 de implementare a Regulamentului Consiliului și Parlamentului European nr. 530/1999, referitor la definiția și transmiterea informațiilor privind costul forței de muncă și Regulamentul Comisiei Europene nr. 1737/2005 de amendare a Regulamentului Comisiei Europene nr. 1726/1999 referitor la definiția și transmiterea informațiilor privind costul forței de muncă.

2. Sfera de cuprindere

Activități CAEN

S-au inclus în cercetare unitățile cu personalitate juridică, indiferent de forma de proprietate sau forma juridică și care desfășoară ca activitate principală oricare din activitățile **CAEN Rev.2** (Clasificarea Activităților din Economia Națională), exclusiv cele corespunzătoare secțiunii T (Activități ale gospodăriilor private în calitate de angajator de personal casnic; activități ale gospodăriilor private de producere de bunuri și servicii destinate consumului propriu).

Mărimea întreprinderii

Ancheta s-a adresat unităților, indiferent de clasa de mărime definită după numărul de salariați.

Unitățile economice cu 50 salariați și peste au fost cuprinse exhaustiv în cercetare. Unitățile din „sectorul bugetar” au fost cuprinse exhaustiv în cercetare, excepție făcând unitățile administrației publice locale pentru care datele la nivelul consiliilor locale comunale s-au colectat pe bază de eșantion reprezentativ la nivel de județ (cca. 820 de unități).

Datele **pe județe dezagregate la nivel de diviziune** prezintă **un grad de fiabilitate mai redus**.

În proiectarea eșantionului s-a ținut cont de necesitatea asigurării reprezentativității datelor pe următoarele **trei clase de mărime ale întreprinderilor**:

- sub 10 salariați;
- 10 - 49 salariați;
- 50 salariați și peste.

Profil teritorial

Obiectul anchetei a fost constituit de unitățile economice și sociale **cu personalitate juridică, indiferent de numărul lor de salariați**, selectate din întreaga țară, din toate județele, atât din mediul urban cât și din cel rural. Centralizarea datelor s-a realizat după activitatea omogenă¹, iar gradul de reprezentativitate al rezultatelor anchetei s-a asigurat la nivel național, macroregiune, regiune de dezvoltare și județ (nivel 0, 1, 2 respectiv 3 conform NUTS²).

Categorii de angajați

Informațiile colectate prin anchetă se referă la categoria salariaților. Se consideră **salariați**, persoanele angajate în baza unui contract de muncă/raport de serviciu pe perioadă determinată sau nedeterminată. Elementele necesare determinării câștigurilor salariale medii lunare brute și nete s-au colectat pe total salariați și pe sexe.

Sunt excluse cadrele militare și personalul asimilat (M.Ap.N., M.A.I., S.R.I., etc).

¹ cu excepția datelor privind cheltuielile indirecte cu forța de muncă și a indicatorilor medii de cost, respectiv structura costului, care s-au agregat după activitatea principală.

² Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice (NUTS).

Ancheta colectează informații și asupra ucenicilor. Se consideră ucenici persoanele tinere fără calificare profesională angajate în baza unui contract de ucenicie, potrivit prevederilor legale în vigoare.

3. Unitatea de observare

Unitatea de selecție și de observare a constituit-o **întreprinderea** cu personalitate juridică definită ca o unitate organizațională de producere de bunuri sau servicii și care are putere de decizie asupra resurselor.

Ținând seama de sediul unităților potrivit situațiilor în care se încadrează acestea pot fi:

- unități care își desfășoară activitatea într-o singură localitate din județul declarat în certificatul de înregistrare;
- unități care își desfășoară activitatea în mai multe localități din județul declarat în certificatul de înregistrare;
- unități care își desfășoară activitatea într-un singur județ, altul decât cel declarat în certificatul de înregistrare;
- unități care își desfășoară activitatea în mai multe județe (activitate interjudețeană),

ultimele trei categorii de unități completând și un chestionar anexă pentru subunitățile din teritoriu.

4. Periodicitatea și perioada de referință

Cercetarea statistică "Costul forței de muncă" se realizează cu periodicitate anuală, iar perioada de referință este **anul calendaristic**.

Perioada de referință a fost aleasă pentru a reflecta în totalitate cheltuielile suportate de întreprindere cu forța de muncă salariată.

5. Metoda și perioada de înregistrare a datelor

La înregistrarea informațiilor în chestionarul anchetei se utilizează metoda **autoînregistrării**. Aceasta presupune completarea informațiilor în chestionarul anchetei de către întreprindere, pe baza informațiilor din evidențele primare. Perioada de înregistrare a datelor în chestionarele anchetei (inclusiv cele online) a fost **ianuarie - martie 2023**.

Institutul Național de Statistică a pus în funcțiune Portalul web de prelucrare online a datelor statistice eSOP (e-Survey Online Portal), sistem ce a permis colectarea și validarea online a acestora începând cu anul de referință 2010.

6. Planul de sondaj

Planul de sondaj aplicat a fost cel al sondajului stratificat, iar metoda de selecție utilizată a fost selecția simplă aleatoare fără revenire. Straturile au fost definite prin încrucișarea a 42 județe cu 20 secțiuni conform CAEN Rev.2 și cu 3 clase de mărime ale întreprinderilor.

Baza de sondaj

Baza de sondaj (REGIS) conține lista întreprinderilor din populația statistică de referință, precum și informații cât mai actuale la momentul extragerii eșantionului pentru fiecare unitate în parte, respectiv:

- date de identificare a întreprinderii (CUI, adresă etc.);
- cod de activitate conform CAEN Rev.2;
- număr mediu de salariați, care a permis încadrarea întreprinderii într-o anumită clasă de mărime.

Populația statistică de referință a cuprins totalitatea întreprinderilor, fără restricții de formă de proprietate, active într-unul din domeniile de activitate specificate în clasificarea activităților economiei naționale (CAEN Rev.2). Prin urmare, din registrul statistic REGIS s-a selectat mulțimea întreprinderilor cu personalitate juridică, active la 31 decembrie 2021, care nu au declarat în sursele administrative încetare de activitate până la data de 30 noiembrie 2022 și a căror activitate principală a făcut parte din sfera de cuprindere a anchetei.

Conținutul bazei de sondaj a corespuns cerințelor anchetei, neexistând situații de sub sau supra acoperire a anumitor activități.

Unitatea de selecție

Unitatea de selecție a fost întreprinderea.

Variabilele de stratificare

Pentru selecție au fost utilizate trei variabile de stratificare:

- județul;
- activitatea principală a întreprinderii la nivel de secțiune, conform CAEN Rev.2;
- clasa de mărime a întreprinderii după numărul mediu de salariați:
 - sub 10 salariați;
 - 10 - 49 salariați;
 - 50 salariați și peste.

Straturile eșantionului au rezultat prin gruparea întreprinderilor pe 20 de activități CAEN Rev.2 codificate la nivel de secțiune (o literă), 3 clase de mărime ale întreprinderii și 42 județe.

Mărimea și alocarea eșantionului

Eșantionul extras a asigurat reprezentativitatea datelor atât la nivelul economiei naționale cât și la nivelul fiecărui județ și celor 20 grupe de activități CAEN Rev.2, codificate la nivel de secțiune (o literă). Pentru asigurarea reprezentativității pe activitate CAEN Rev.2 la nivel de diviziune (2 cifre) s-a analizat eșantionul și s-a întregit mulțimea întreprinderilor raportoare astfel încât să se îndeplinească această condiție.

Volumul eșantionului a cuprins circa 26800 agenți economici și instituții publice, **rata de răspuns**³ fiind de 89,69%, iar **cea de refuz** de 5,49%. În scopul îmbunătățirii calității rezultatelor și creșterii ratei totale de răspuns au fost aplicate metode de estimare prin imputarea unităților fără date în ancheta statistică și care au raportat date în sursele administrative pentru anul de referință 2022, ajungându-se la o pondere a unităților cu date de 98,46%. **Rata de imputare**⁴ a fost de 8,77%.

În anul de referință 2022, pentru îmbunătățirea gradului de fiabilitate a datelor la nivel de județ (NUTS3) și diviziune CAEN Rev.2 (2 cifre), eșantionul anchetei a fost extins cu circa 18200 întreprinderi aparținând clasei de mărime sub 50 de salariați, pentru care s-au aplicat metode de estimare a indicatorilor statistici din sursele administrative⁵ („Declarația privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate (D112)”).

Extragerea eșantionului

În vederea asigurării reprezentativității eșantionului atât la nivelul economiei naționale cât și la nivelul fiecărui județ și celor 20 grupe de activități CAEN Rev.2, procedura de extragere a eșantionului a parcurs următoarele trepte:

1. Unitățile din baza de sondaj au fost grupate pe județe, activități și clase de mărime ale întreprinderilor, rezultând o structură matriceală de 42x20x3.
2. S-a calculat volumul optim al eșantionului corespunzător unui prag de semnificație de 0,03 și a unei rate de răspuns totale de 90%.
3. Volumul optim rezultat a fost alocat pe celulele componente corespunzătoare matricii 42x20x3 conform metodei Neyman. A fost aplicată metoda de alocare Neyman deoarece în acest fel s-a asigurat o repartizare a eșantionului proporțională cu mărimea populației fiecărei celule și a gradului de dispersare a acestora. Pentru asigurarea obținerii unui număr suficient de mare de răspunsuri din partea unităților raportoare, a fost impus un prag minim de 7 unități selectate (acolo unde a fost posibil).
4. Întreprinderile cu 50 salariați și peste au fost incluse exhaustiv în cercetare.

Extinderea rezultatelor

Calculul coeficienților de extindere a rezultatelor a fost realizat parcurgând următoarele etape de lucru:

1. Atașarea fiecărei unități selectate a ponderii de selecție (π_{ih}). Pondere de selecție este o pondere Horvitz-Thompson și s-a calculat ca inversul probabilității de selecție astfel:

³ Cauzele care intră în calculul ratei de răspuns sunt: răspuns, unități pentru care răspunde altcineva.

⁴ Cauzele care intră în calculul ratei de imputare: refuz, unități neidentificate, unități necontactate, unități temporar/definitiv fără activitate sau în insolvență la sfârșitul anului de referință (care au raportat date în sursele administrative).

⁵ Agenția Națională de Administrare Fiscală

$$\pi_{ih} = \frac{1}{p_{ih}} = \frac{1}{\frac{n_h}{N_h}} = \frac{N_h}{n_h}$$

unde: p_{ih} = probabilitatea de selecție a unității i din celula de selecție h
 N_h = numărul de unități din celula de selecție h
 n_h = numărul de unități selectate în eșantion din celula de selecție h

2. Calculul coeficienților de redresare (c_h). Coeficienții de redresare s-au calculat la nivelul fiecărei celule de selecție în parte ca inversul probabilității de răspuns. Coeficientul de redresare are rolul de compensare a unităților non-respondente în ipoteza în care aceste unități se manifestă similar cu unitățile respondente aferente stratului din care fac parte.

$$c_h = \frac{1}{p_{rh}} = \frac{1}{\frac{m_h}{n_h}} = \frac{n_h}{m_h}$$

unde: p_{rh} = probabilitatea de răspuns din celula de selecție h
 n_h = numărul de unități selectate în eșantion din celula de selecție h
 m_h = numărul de unități selectate în eșantion din celula de selecție h care au răspuns la anchetă

3. Calculul coeficientului de extindere ($COEF_{ih}^{ext}$) rezultă din înmulțirea ponderii de selecție cu coeficientul de redresare:

$$COEF_{ih}^{ext} = \pi_{ih} \cdot c_h$$

7. Chestionarul anchetei

Instrumentarul anchetei este format din chestionarul propriu-zis (Cercetare statistică S3-Anual) și o anexă (Cercetare statistică S3-Anexă). Pe lângă capitolele destinate colectării informațiilor statistice, chestionarele conțin și precizări metodologice asupra conceptelor, definițiilor și sferei de cuprindere a indicatorilor solicitați ca și instrucțiuni privind modul de completare a datelor.

Structura chestionarului utilizat pentru ancheta costului forței de muncă este următoarea:

Datele de identificare ale unității (denumirea unității, cod SIRUTA, Cod Unic de Identificare, forma de proprietate, forma juridică, cod activitate principală nivel clasă CAEN Rev.2, numărul de județe și numărul de localități în care unitatea își desfășoară activitatea).

Capitolul I - Numărul mediu al salariaților (exclusiv ucenicii) și timpul de lucru în anul de referință - înregistrează pentru activitatea principală și fiecare dintre activitățile secundare ale unității, pentru total salariați și separat pentru femei, următorii indicatori:

- efectivul salariaților la sfârșitul anului;
- numărul mediu al salariaților care lucrează în timp complet, în timp parțial și numărul mediu al salariaților în echivalent timp complet;
- timpul efectiv lucrat corespunzător salariaților care lucrează în timp complet, respectiv în timp parțial;
- timpul plătit nelucrat (exclusiv pentru incapacitate temporară de muncă) corespunzător salariaților care lucrează în timp complet, respectiv în timp parțial, defalcat în timp plătit de angajator și timp neplătit de angajator;
- timpul plătit nelucrat pentru incapacitate temporară de muncă corespunzător salariaților care lucrează în timp complet, respectiv în timp parțial, defalcat în timp plătit de angajator și timp neplătit de angajator.

Capitolul II - Sumele brute plătite (exclusiv ucenicii) în anul de referință - înregistrează pentru activitatea principală și fiecare dintre activitățile secundare ale unității, pentru total salariați și femei, următorii indicatori:

- sumele brute plătite din fondul de salarii și/sau din alte fonduri (inclusiv premii, drepturi în natură și ajutoare bănești):
 - sumele brute plătite pentru timpul lucrat, din care: premii, bonusuri și alte beneficii (din care: premii, bonusuri și alte beneficii ocazionale);

- sumele brute plătite pentru timpul nelucrat, din care: pentru incapacitate temporară de muncă, respectiv pentru întreruperi ale lucrului;
- drepturi în natură și ajutoare bănești;
- sumele brute plătite pentru perioade anterioare;
- sumele brute plătite din profitul net;
- sumele brute plătite din alte fonduri;
- sumele brute plătite pentru incapacitate temporară de muncă (exclusiv sumele din fondul de salarii) din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și din bugetul Asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale;
- sumele reprezentând contribuția de asigurări sociale, respectiv contribuția de asigurări sociale de sănătate datorate de salariați;
- sumele reprezentând impozitul aferent sumelor brute plătite.

Capitolul III – Alte categorii de persoane necuprinse în Capitolul I și Capitolul II - se colectează date pentru:

- *ucenici (total, din care femei):*
 - numărul mediu de persoane;
 - timpul efectiv lucrat și timpul plătit nelucrat;
 - sumele brute plătite;
 - contribuția de asigurări sociale, respectiv contribuția de asigurări sociale de sănătate datorate de ucenici;
 - impozitul aferent sumelor brute plătite.
- *salariații care lucrează în străinătate (total, din care femei):*
 - numărul mediu de persoane;
 - timpul efectiv lucrat și timpul plătit nelucrat;
 - sumele brute plătite;
 - contribuția de asigurări sociale, respectiv contribuția de asigurări sociale de sănătate datorate de salariații care lucrează în străinătate;
 - impozitul aferent sumelor brute plătite.
- *sumele brute plătite în anul de referință membrilor consiliilor de administrație, membrilor consiliilor județene și locale, membrilor consiliului de audit.*

Capitolul IV - Alte cheltuieli cu forța de muncă efectuate de unitate, în anul de referință - cuprinde sumele plătite de angajator pe tot parcursul anului pentru salariați și separat pentru ucenici, pe elemente componente. Aceste cheltuieli alcătuiesc costul indirect al angajatorului cu forța de muncă salariată. Acest capitol cuprinde și sumele acordate sub formă de transferuri de la bugetul statului către angajator pentru stimularea ocupării forței de muncă, precum și cele acordate pentru timpul nelucrat.

Chestionarul S3 - Anexă cuprinde în primele trei capitole indicatorii care se regăsesc la unitatea de bază cu personalitate juridică înscrși în chestionarul - S3, mai puțin sumele brute plătite membrilor consiliilor de administrație, membrilor consiliilor județene și locale, membrilor consiliului de audit iar în capitolul IV informații cu privire la distribuția, pe activități, a numărului mediu al salariaților (exclusiv ucenicii) din localitățile (municipii, orașe, comune) în care își au sediul subunitățile.

8. Concepte și definiții

Definirea indicatorilor are la bază, atât legislația națională în vigoare, cât și recomandările de specialitate ale Oficiului de Statistică al Uniunii Europene - EUROSTAT.

8.1. Indicatori primari

Indicatorii primari colectați prin chestionare au fost:

- **Efectivul salariaților la 31 decembrie** reprezintă numărul de salariați (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul) angajați cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată, în program complet sau parțial (inclusiv cei cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat), existenți în evidențele întreprinderii la sfârșitul anului.

Salariații aflați în muncă la domiciliu/telemuncă se cuprind întocmai ca și salariații care își desfășoară activitatea la locul de muncă obișnuit.

Nu sunt cuprinși salariații detașați la lucru în străinătate și/sau cei care cumulează mai multe funcții și nu au funcția de bază la unitatea raportoare, precum și următoarele categorii:

- *patronii* care își desfășoară activitatea în propria unitate și pentru care sursa de venit o constituie numai dividendele și profitul unității;
- *lucrătorii familiali* - reprezintă persoanele care-și exercită activitatea într-o unitate economică aparținând familiei sau unei rude, pe care o ajută și pentru care nu primesc remunerație sub formă de salariu; plata se realizează în natură (hrană, haine, locuință) sau ocazional, cu titlu excepțional și în bani, fără a figura pe statul de salarii;
- *membrii consiliilor județene și locale*;
- *zilierii* - reprezintă persoane fizice care desfășoară activități necalificate cu caracter ocazional, conform prevederilor legale în vigoare.

- **Numărul mediu al salariaților**⁶ (\bar{N}) se calculează ca medie aritmetică simplă rezultată din suma efectivelor zilnice de salariați (**exclusiv** cei al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat), din perioada de referință, inclusiv din zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare, împărțită la numărul total al zilelor calendaristice (365/366 zile).

În efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu **se cuprind** următoarele categorii:

- salariații cu contract de muncă/raport de serviciu pe durată determinată sau nedeterminată, inclusiv salariații detașați la lucru în străinătate (dacă unitatea care i-a detașat le-a asigurat o remunerație în țară, pentru care a virat contribuții sociale obligatorii și impozit), lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul;
- salariații al căror contract de muncă/raport de serviciu a fost suspendat din inițiativa angajatorului (în cazul întreruperii temporare a activității) și au beneficiat de o indemnizație din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat;
- salariații aflați în incapacitate temporară de muncă (concediu medical, carantină/izolare la domiciliu) pe perioada când aceștia sunt plătiți de angajator din fonduri proprii;
- salariații părinți, în timpul zilelor libere acordate pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, indiferent din ce fonduri sunt plătiți;
- salariații al căror timp de lucru a fost redus temporar, indiferent din ce fonduri sunt plătiți.

Din efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu **se exclude:** salariații aflați în concedii fără plată, în grevă, patronii, lucrătorii familiali, membrii consiliilor județene și locale, zilierii.

În zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare se ia în calcul ca efectiv zilnic numărul salariaților din ziua precedentă, cu excepția celor al căror contract de muncă/raport de serviciu a încetat în această zi. În cazul când unitatea a fost înființată sau și-a încetat activitatea în cursul anului, se iau în calcul efectivele zilnice numai pentru perioada în care a funcționat, iar suma rezultată se împarte la numărul total al zilelor calendaristice din anul de referință.

Salariații angajați cu normă parțială se includ în numărul mediu proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă/raport de serviciu. În efectivul salariaților luat în calculul numărului mediu se includ numai persoanele care au fost plătite.

În mod excepțional, pentru cazurile când, **în cursul anului de referință, se plătesc sume corespunzătoare perioadelor anterioare** (sume plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești aferente anilor anteriori), **numărul beneficiarilor** (foști salariați sau salariați cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat) **se include în numărul mediu al salariaților** proporțional cu perioadele pentru care se realizează plățile respective, astfel încât să existe o corespondență directă între sumele brute plătite și numărul mediu al salariaților.

- **Numărul mediu al ucenicilor** reprezintă numărul de persoane încadrate în unitate pe baza unui contract de ucenicie, conform prevederilor legale în vigoare și se calculează conform precizărilor de la numărul mediu al salariaților.

⁶ în echivalent timp complet

- **Timpul efectiv lucrat** (ore–om) cuprinde timpul lucrat în cadrul programului normal de lucru stabilit prin contractul de muncă/raportul de serviciu și timpul lucrat suplimentar, atât în zilele lucrătoare peste programul normal de lucru, cât și în zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare.
- **Timpul plătit nelucrat** (exclusiv pentru incapacitate temporară de muncă) (ore-om) reprezintă zilele lucrătoare aferente concediilor de odihnă, precum și alt timp plătit nelucrat (întreruperi ale lucrului neimputabile salariaților; concediul de studii plătit; zile libere pentru evenimente familiale deosebite: căsătorie, naștere, deces; scoaterea de la locul de muncă pentru activități obștești; pauze de masă și odihnă plătite prevăzute prin contractul de muncă sau prin acte normative; zile libere acordate cu ocazia ieșirii la pensie, desfacerii contractului de muncă din motive neimputabile salariaților, transferului în interes de serviciu în altă localitate, instalării la locul de muncă, detașării etc.), inclusiv zilele în care salariații au avut perioade de suspendare temporară a contractului de muncă din inițiativa angajatorului (șomaj tehnic), zilele libere acordate părinților pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, indiferent dacă indemnizațiile respective au fost suportate de angajator sau din bugetul de stat, orele aferente fracțiunii de timp de lucru redus conform prevederilor legale în vigoare. Nu se cuprinde timpul compensat prin ore libere acordate din timpul lucrat suplimentar.
- **Timpul nelucrat pentru incapacitate temporară de muncă plătit de angajator** (ore-om) reprezintă zilele aferente concediilor medicale în cazuri de boală, accidente de muncă și boli profesionale, respectiv perioadei de carantină/izolare la domiciliu și plătite de angajator din fondul de salarii.
- **Timpul nelucrat pentru incapacitate temporară de muncă neplătit de angajator** (ore-om) reprezintă zilele aferente concediilor medicale în cazuri de boală, accidente de muncă și boli profesionale, concediilor de maternitate, respectiv perioadei de carantină/izolare la domiciliu și plătite din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate sau din bugetul Asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale.
- **Timpul plătit de angajator** (T_{angaj}) (ore-om) cuprinde timpul efectiv lucrat, timpul plătit nelucrat (exclusiv pentru incapacitate temporară de muncă) și timpul nelucrat pentru incapacitate temporară de muncă plătit de angajator.
- **Timpul plătit total** (T_h) (ore-om) cuprinde timpul plătit de angajator și timpul nelucrat pentru incapacitate temporară de muncă neplătit de angajator.

Cheltuieli directe – salariale (*Chelt_{directe}*):

- **Sumele brute plătite din fondul de salarii pentru timpul lucrat** ($S_{fd.sal.}$) cuprind:
 - **salariile de bază** corespunzătoare timpului efectiv lucrat în program normal și suplimentar (inclusiv indexările și indemnizațiile de conducere, salariile de merit și alte drepturi care, conform actelor normative, fac parte din salariul de bază);
 - **sporurile și indemnizațiile** acordate sub formă de procent din salariul de bază brut sau în sumă fixă;
 - **premiile/bonusurile/beneficiile** din cursul anului și anuale, sub diferite forme (inclusiv al 13-lea salariu, premiile de vacanță);
 - **plățile/primele excepționale (ocasionale)** efectuate către salariații care părăsesc întreprinderea (inclusiv primele acordate cu ocazia pensionării), cu condiția ca aceste sume să nu fie prevăzute în contractul de muncă;
 - **sumele acordate salariaților pentru transportul până la/de la locul de muncă;**
 - **sumele acordate salariaților pentru plata zilelor de concediu de odihnă neefectuat;**
 - **sumele aferente stimulentei de risc acordat personalului medical**, conform prevederilor legale în vigoare;
 - **alte sume plătite** conform prevederilor legale în vigoare și/sau stabilite prin contractul de muncă/raportul de serviciu (inclusiv cele pentru susținerea cheltuielilor cu utilitățile la locul în care salariații își desfășoară activitatea, precum electricitate, încălzire, apă și abonamentul de date, achiziția mobilierului și a echipamentelor de birou, în limitele stabilite de angajator prin contractul de muncă sau regulamentul intern, în limita unui plafon lunar, corespunzător numărului de zile din lună în care salariatul își desfășoară activitatea în regim de telemuncă);

- **plata managerului** sau după caz, **indemnizația brută a administratorului** sau **premiile de performanță** acordate acestora, potrivit contractelor de management, de administrare, de mandat sau a contractelor de performanță încheiate conform prevederilor legale în vigoare.
- **Sumele brute plătite din fondul de salarii pentru timpul nelucrat** ($S_{fd.sal.}$) cuprind:
 - **sumele plătite pentru timpul nelucrat** (concedii de odihnă, de studii, pentru zilele de sărbători legale, evenimente familiale deosebite etc.) conform prevederilor legale în vigoare și/sau stabilite prin contractul de muncă/raportul de serviciu;
 - **indemnizațiile suportate de angajator pentru incapacitate temporară de muncă** determinată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, boli profesionale și accidente de muncă plătite din fondul de salarii (exclusiv sumele plătite din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și bugetul Asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale), conform prevederilor legale în vigoare;
 - **indemnizațiile suportate de angajator pentru salariații aflați în carantină/izolare la domiciliu (exclusiv sumele plătite din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate)**, conform prevederilor legale în vigoare;
 - **sumele plătite pentru întreruperi ale lucrului neimputabile salariaților;**
 - **indemnizațiile de care beneficiază salariații pentru perioada suspendării temporare a contractului de muncă din inițiativa angajatorului (șomaj tehnic)**, indiferent dacă sunt suportate de angajator sau din bugetul de stat, conform prevederilor legale în vigoare;
 - **indemnizațiile de care beneficiază salariații pentru zilele libere acordate părinților pentru supravegherea copiilor**, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ, conform prevederilor legale în vigoare;
 - **indemnizațiile de care beneficiază salariații ca urmare a reducerii timpului de muncă**, conform prevederilor legale în vigoare.
- **Sumele brute plătite din fondul de salarii sub forma drepturilor în natură și ajutoarelor bănești** ($S_{fd.sal.}$) cuprind contravaloarea drepturilor în natură și a ajutoarelor bănești acordate ca retribuire a muncii (conform prevederilor legale în vigoare și/sau stabilite prin contractul de muncă/raportul de serviciu).
- **Sumele brute plătite pentru perioade anterioare** ($S_{per.ant.}$) cuprind sumele plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești aferente anilor anteriori.
- **Sumele brute plătite salariaților (ca stimulente) din profitul net** (S_{profit}) cuprind sumele brute acordate salariaților ca stimulente din profitul net al unității, inclusiv suma corespunzătoare cotei managerului sau administratorului, după caz. Sunt **excluse** dividendele plătite din profitul net.
- **Sumele brute plătite din alte fonduri (inclusiv drepturi în natură, ajutoare bănești, indemnizația/norma de hrană, alte stimulente)** ($S_{altefd.}$) cuprind sumele brute plătite din alte fonduri decât fondul de salarii, inclusiv sumele încasate ca penalități provenite din sumele încasate prin executare silită conform Codului de procedură fiscală, din cele încasate în cadrul procedurii de reorganizare judiciară și faliment, alte stimulente acordate în afara fondului de salarii, sumele plătite pentru activitatea prestată în proiecte finanțate din fonduri europene, sumele plătite direct din costuri pentru drepturile în natură sub formă de produse, chirie, combustibil, energie, transport, contravaloarea biletelor de valoare (tichete de masă, tichete de creșă, tichete cadou, tichete culturale și vouchere/tichete de vacanță), toate sumele acordate conform prevederilor legale în vigoare.
Impozitarea biletelor de valoare se realizează în conformitate cu prevederile legale în vigoare.
- **Sumele brute plătite pentru incapacitate temporară de muncă (exclusiv sumele din fondul de salarii)** cuprind sumele brute plătite din bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, respectiv din bugetul Asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale sub formă de indemnizații pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, boli profesionale și accidente de muncă, indemnizații pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă, indemnizații aferente perioadei de carantină/izolare la domiciliu, indemnizații pentru reducerea timpului de muncă sau pentru trecerea temporară în alt loc de muncă, indemnizații pentru maternitate și alte ajutoare acordate conform prevederilor legale în vigoare.

În sumele brute plătite sunt incluse: toate sumele de plată, inclusiv reținerile pentru plata ratelor, popririle, contribuția de asigurări sociale, respectiv contribuția de asigurări sociale de sănătate datorate de salariați, impozitul, precum și restituirile din diminuări pentru nerealizarea producției.

- **Contribuția de asigurări sociale datorată de salariați (CAS)** reprezintă sumele aferente contribuțiilor salariaților la asigurările sociale, datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, conform prevederilor legale în vigoare, inclusiv cota aferentă fondurilor de pensii administrate privat.
- **Contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de salariați (CASS)** reprezintă sumele aferente contribuțiilor salariaților la asigurările sociale de sănătate, datorate bugetului Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, conform prevederilor legale în vigoare.
- **Impozitul aferent sumelor brute plătite (Impozit)** cuprinde suma corespunzătoare impozitului ce se reține salariaților în conformitate cu prevederile legale în vigoare, aferent totalului sumelor brute plătite.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (OUG nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018, sunt suportate în totalitate de salariat**, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial.

În consecință, indicatorii „**câștigul salarial mediu brut lunar**”, respectiv „**câștigul salarial mediu brut orar**” produși și diseminați începând **cu anul de referință 2018** nu mai sunt comparabili cu seriile de date anterioare.

Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de „**câștig salarial mediu net lunar**”, respectiv „**câștig salarial mediu net orar**”.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare, salariații din domeniul cercetare-dezvoltare și inovare, respectiv din activitatea de creare de programe pentru calculator beneficiază de scutire de impozit.

Pentru perioada 1 ianuarie 2019 - 31 decembrie 2028 inclusiv, în conformitate cu prevederile legislației naționale în vigoare (OUG nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, cu modificările și completările ulterioare), salariații din domeniul construcțiilor beneficiază de unele prevederi speciale în ceea ce privește impozitul, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate.

Pentru perioada 1 iunie 2022 - 31 decembrie 2028 inclusiv, conform legislației naționale în vigoare (Legea nr. 135/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative), salariații din domeniul agriculturii și industriei alimentare beneficiază de unele prevederi speciale în ceea ce privește impozitul, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate.

Începând cu 1 iunie 2022, conform legislației naționale în vigoare (OUG nr. 67/2022 privind unele măsuri fiscale), salariații care desfășoară activitate în baza contractului individual de muncă, încadrați cu normă întreagă, la locul unde se află funcția de bază, nu datorează impozit pe venit și contribuții sociale obligatorii pentru o sumă de 200 de lei reprezentând venituri din salarii și asimilate salariilor, în următoarele situații:

- angajatorii majorează voluntar, oricând în perioada 1 iunie-31 decembrie 2022 inclusiv, nivelul salariului de bază lunar brut cu suma de 200 de lei, respectiv de la 2550 de lei la 2750 de lei;
- nivelul salariului de bază lunar brut stabilit potrivit contractului individual de muncă, fără a include sporuri și alte adaosuri, este de 2750 de lei, în cazul persoanelor nou-angajate în perioada 1 iunie-31 decembrie 2022 inclusiv.

Cheltuieli indirecte – non-salariale (Chelt_{indirecte}):

- **Contribuția asiguratorie pentru muncă datorată de angajator** reprezintă sumele aferente contribuțiilor datorate de angajatori la bugetul general consolidat, conform prevederilor legale în vigoare.
- **Contribuția de asigurări sociale datorată de angajator** reprezintă sumele aferente contribuțiilor plătite de angajatori la bugetul asigurărilor sociale de stat în cazul condițiilor speciale și deosebite de muncă, conform prevederilor legale în vigoare.
- **Contribuția angajatorului la Fondul pentru persoanele cu dizabilități** reprezintă sumele plătite către bugetul de stat de angajatorii care au obligația de a angaja și nu angajează persoane cu dizabilități, conform prevederilor legale în vigoare.
- **Alte contribuții sociale obligatorii ale angajatorului** reprezintă sumele plătite de angajatori în numele salariaților, ca diferență de contribuții până la nivelul contribuțiilor de asigurări sociale și de sănătate aferente salariului minim brut pe țară. Sumele se plătesc pentru salariații al căror nivel al CAS și CASS datorat nu poate fi mai mic decât nivelul contribuțiilor aferente salariului de

bază minim brut pe țară, potrivit prevederilor legale în vigoare. În plus, se cuprind alte contribuții sociale obligatorii suportate de angajatori conform prevederilor legale în vigoare.

- **Contribuția angajatorului la asigurările voluntare de sănătate** reprezintă sumele aferente asigurărilor voluntare de sănătate suportate de angajatori pentru salariații proprii, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Nu se includ serviciile medicale furnizate sub formă de abonament (servicii medicale preplătite pe care furnizorii le oferă în mod direct abonaților și nu prin intermediul asiguratorilor, în afara serviciilor din pachetul de servicii medicale de bază din sistemul de asigurări sociale de sănătate).
- **Contribuția angajatorului la fondurile de pensii private facultative** reprezintă sumele aferente fondurilor de pensii private facultative suportate de angajatori pentru salariații proprii, în conformitate cu prevederile legale în vigoare. Nu se include contribuția sau cota parte suportată de salariații care au aderat, din proprie inițiativă la un fond de pensii private facultative (Pilonul III) pentru care angajatorul efectuează doar virarea acestor sume.
- **Cheltuielile cu recrutarea de personal** reprezintă sumele plătite agențiilor de recrutare a personalului, cheltuielile de publicitate a posturilor scoase la concurs, cheltuielile de transport pentru candidații înscriși la interviu, cheltuielile de instalare la post a noilor salariați. Nu se cuprind costurile administrative curente (cheltuielile de birou, salariile personalului care recrutează).
- **Sumele plătite salariaților care părăsesc întreprinderea** reprezintă sumele plătite salariaților pentru ieșirea la pensie, transfer, detașări, cu condiția ca aceste sume să fie prevăzute în contractele de muncă; sumele compensatorii plătite din fondul de salarii sau din bugetul asigurărilor pentru șomaj în cazul desfacerii contractului de muncă prin restructurarea întreprinderii; plățile excepționale efectuate către salariații care părăsesc întreprinderea, cu condiția ca aceste sume să fie prevăzute în contractele de muncă, inclusiv reținerile individuale aferente acestora (CAS, CASS și impozit).
- **Alte cheltuieli cu forța de muncă:**
 - cheltuieli pentru creșe și grădinițe, servicii culturale, educative și recreative;
 - cheltuieli cu alimentele de întărire a organismului (inclusiv alimentația antidot) prevăzute în acte normative;
 - cheltuieli pentru reducerea costului biletelor de odihnă și tratament;
 - cheltuieli suportate de angajator cu mijloacele de transport puse la dispoziția salariaților pentru deplasarea până la/de la locul de muncă;
 - cheltuieli efectuate de angajator pentru pregătirea profesională și perfecționarea salariaților relativ la activitatea desfășurată ori în materie de sănătate și siguranță la locul de muncă: cheltuieli de participare la cursuri și instruirii (inclusiv cheltuieli cu diurna, transportul și cazarea suportate de angajator aferente participanților la cursuri susținute în afara unității), plata instructorilor care nu sunt salariați ai unității, cheltuieli cu materiale didactice, sume plătite de angajator către organizațiile de formare profesională;
 - cheltuieli cu echipamentele de protecție și de lucru asigurate salariaților, necesare în activitatea desfășurată și care nu sunt destinate folosirii în scop personal;
 - alte cheltuieli ale unității cu forța de muncă (inclusiv cheltuieli cu medicina muncii sau cele în contextul pandemiei COVID-19, de testare a salariaților la inițiativa angajatorului, conform prevederilor legale în vigoare).
- **Subvențiile acordate întreprinderii (transferuri de la bugetul statului către angajator)** (Subv) reprezintă sumele acordate angajatorilor care îndeplinesc condițiile în conformitate cu prevederile legale în vigoare:
 - pentru **stimularea ocupării forței de muncă** prin (re)încadrarea în muncă a persoanelor (de exemplu: absolvenți, șomeri),
 - pentru **timpul nelucrat**, sub forma indemnizației de care beneficiază:
 - salariații în perioada suspendării temporare a contractului de muncă, din inițiativa angajatorului (șomaj tehnic);
 - salariații părinți în timpul zilelor libere acordate pentru supravegherea copiilor, în situația închiderii temporare a unităților de învățământ;

- salariații al căror timp de lucru a fost redus temporar (diferența dintre salariul de bază brut prevăzut în contractul de muncă și salariul de bază brut aferent orelor de muncă efectiv prestate ca urmare a reducerii timpului de muncă).

Aceste **transferuri de la bugetul statului către angajator pentru stimularea ocupării forței de muncă, respectiv cele acordate pentru timpul nelucrat, nu intră în calculul costului mediu lunar și orar al forței de muncă** deoarece nu reprezintă o cheltuială a angajatorului cu forța de muncă.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (OUG nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018, sunt suportate în totalitate de salariat, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial.**

Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de date aferente „**costului mediu lunar al forței de muncă**”, respectiv „**costului mediu orar al forței de muncă**”.

În schimb, componentele privind „**cheltuielile directe (salariale) cu forța de muncă**”, respectiv „**cheltuielile indirecte (non-salariale)**” ale structurii costului forței de muncă produse și diseminate **începând cu anul de referință 2018 nu mai sunt comparabile cu seriile de date anterioare, ca urmare a transferului contribuțiilor din sarcina angajatorului în cea a salariatului.**

8.2. Indicatori derivați⁷

- **Câștigul salarial mediu brut lunar** se calculează prin raportarea sumelor brute plătite din fondul de salarii, din profitul net și alte fonduri, la care se adaugă sumele brute aferente anilor anteriori, la numărul mediu al salariaților și la numărul de luni ale anului.

$$\overline{CS}_{brut} = \frac{S_{fd.sal.} + S_{profit} + S_{altefd.} + S_{per.ant.}}{\bar{N} * 12}$$

- **Câștigul salarial mediu net lunar** rezultă prin scăderea din sumele brute plătite aferente câștigului salarial mediu brut lunar a contribuției de asigurări sociale datorată de salariați, a contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată de salariați și a impozitului corespunzător⁸, rezultatul fiind împărțit la numărul mediu al salariaților și la numărul de luni ale anului.

$$\overline{CS}_{net} = \frac{(S_{fd.sal.} + S_{profit} + S_{altefd.} + S_{per.ant.}) - (CAS + CASS + impozit)}{\bar{N} * 12}$$

⁷ Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (OUG nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018, sunt suportate în totalitate de salariat, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial.**

În consecință, **începând cu anul de referință 2018, indicatorii „câștigul salarial mediu brut lunar”, „câștigul salarial mediu brut orar”, respectiv componentele privind „cheltuielile directe (salariale) cu forța de muncă” și „cheltuielile indirecte (non-salariale)” ale structurii costului forței de muncă nu mai sunt comparabili cu seriile de date anterioare.**

Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de „**câștig salarial mediu net lunar**”, „**câștig salarial mediu net orar**”, „**cost mediu lunar al forței de muncă**”, respectiv „**cost mediu orar al forței de muncă**”.

Conform prevederilor legislației naționale în vigoare, salariații din domeniul cercetare-dezvoltare și inovare, respectiv din activitatea de creare de programe pentru calculator beneficiază de scutire de impozit.

Pentru perioada 1 ianuarie 2019 - 31 decembrie 2028 inclusiv, conform prevederilor legislației naționale în vigoare (OUG nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, cu modificările și completările ulterioare), salariații din domeniul construcțiilor beneficiază de unele prevederi speciale în ceea ce privește impozitul, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate.

Pentru perioada 1 iunie 2022 - 31 decembrie 2028 inclusiv, conform legislației naționale în vigoare (Legea nr. 135/2022 pentru modificarea și completarea unor acte normative), salariații din domeniul agriculturii și industriei alimentare beneficiază de unele prevederi speciale în ceea ce privește impozitul, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate.

Începând cu 1 iunie 2022, conform legislației naționale în vigoare (OUG nr. 67/2022 privind unele măsuri fiscale), salariații care desfășoară activitate în baza contractului individual de muncă, încadrați cu normă întreagă, la locul unde se află funcția de bază, nu datorează impozit pe venit și contribuții sociale obligatorii pentru o sumă de 200 de lei reprezentând venituri din salarii și asimilate salariilor, în următoarele situații:

- angajatorii majorează voluntar, oricând în perioada 1 iunie-31 decembrie 2022 inclusiv, nivelul salariului de bază lunar brut cu suma de 200 de lei, respectiv de la 2550 de lei la 2750 de lei;

- nivelul salariului de bază lunar brut stabilit potrivit contractului individual de muncă, fără a include sporuri și alte adaosuri, este de 2750 de lei, în cazul persoanelor nou-angajate în perioada 1 iunie-31 decembrie 2022 inclusiv.

⁸ Contribuția de asigurări sociale datorată de salariați, contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de salariați și impozitul corespund sumelor brute plătite din fondul de salarii, din profitul net, din alte fonduri, respectiv sumelor brute aferente anilor anteriori.

- **Costul mediu lunar pe un salariat** se calculează prin raportarea cheltuielilor unității pentru forța de muncă salariată la numărul mediu al salariaților și numărul de luni ale anului.

$$\overline{C}_{brut} = \frac{Chelt_{directe.} + Chelt_{indirecte} - Subv}{\bar{N} * 12}$$

- **Câștigul salarial mediu brut orar** se calculează prin raportarea sumelor brute plătite din fondul de salarii, din profitul net și alte fonduri, la care se adăugă sumele brute aferente anilor anteriori, la numărul de ore–om plătite de angajator pe întregul an.

$$\overline{CSO}_{brut} = \frac{S_{fd.sal.} + S_{profit} + S_{altefd.} + S_{per.ant.}}{Th_{angaj}}$$

- **Câștigul salarial mediu net orar** rezultă prin scăderea din sumele brute plătite aferente câștigului salarial mediu brut a contribuției de asigurări sociale datorată de salariați, a contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată de salariați și a impozitului corespunzător⁸, rezultatul fiind împărțit la numărul de ore–om plătite de angajator pe întregul an.

$$\overline{CSO}_{net} = \frac{(S_{fd.sal.} + S_{profit} + S_{altefd.} + S_{per.ant.}) - (CAS + CASS + impozit)}{Th_{angaj}}$$

- **Costul mediu orar** se calculează prin raportarea cheltuielilor unității pentru forța de muncă salariată la numărul de ore–om plătite pe întregul an.

$$\overline{CO}_{brut} = \frac{Chelt_{directe.} + Chelt_{indirecte} - Subv}{Th}$$

9. Clasificări utilizate

- **CAEN Rev.2** – Clasificarea Activităților din Economia Națională, armonizată cu clasificarea europeană a activităților economice, NACE Rev.2.
CAEN Rev.2 a fost aprobat prin Ordin al Președintelui INS nr. 337/2007, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 293/03.05.2007.

CAEN Rev.2 (nivel secțiune)	Denumirea secțiunii
A	Agricultură, silvicultură și pescuit
B	Industria extractivă
C	Industria prelucrătoare
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare
F	Construcții
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor
H	Transport și depozitare
I	Hoteluri și restaurante
J	Informații și comunicații
K	Intermedieri financiare și asigurări
L	Tranzacții imobiliare
M	Activități profesionale, științifice și tehnice
N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport
O	Administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați)
P	Învățământ

CAEN Rev.2 (nivel secțiune)	Denumirea secțiunii
Q	Sănătate și asistență socială
R	Activități de spectacole, culturale și recreative
S	Alte activități de servicii

• **Sectoare de activitate**

- Sectorul primar cuprinde activitățile de agricultură, silvicultură, piscicultură;
- Sectorul secundar cuprinde activitățile de industrie și construcții;
- Sectorul terțiar cuprinde:
 - Sectorul serviciilor comerciale cuprinde activitățile de: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii;
 - Sectorul serviciilor sociale cuprinde activitățile de: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ (inclusiv 6,2% sector privat), sănătate și asistență socială (inclusiv 14,9% sector privat), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv 60,5% sector privat).

• **Forme de proprietate**

- Sectorul privat cuprinde unitățile cu proprietate majoritară privată (capital social privat peste 50%), proprietate integral privată, proprietate cooperatistă, proprietate obștească, proprietate integral străină;
- Sectorul public cuprinde unitățile cu proprietate integrală de stat, proprietate majoritară de stat (capital social de stat peste 50%), proprietate publică de interes național și local.

• **Forme juridice**

- Regiile autonome cuprind unitățile organizate după forma juridică „regie autonomă (RA)”;
- Societățile comerciale cuprind unitățile organizate după următoarele forme juridice: „societate în nume colectiv” (SNC), „societate în comandită simplă” (SCS), „societate în comandită pe acțiuni” (SCA), „societate pe acțiuni” (SA), „societate cu răspundere limitată” (SRL);
- Alte forme juridice cuprind unitățile organizate după forma juridică „alte forme juridice (unități economice, culturale, sociale, obștești fără formă juridică expresă)”.

• **Nomenclatorul unităților teritoriale pentru statistică – NUTS**

Regiunea de dezvoltare (nivel NUTS2)	Denumirea județelor componente (nivel NUTS3)
Nord-Vest	Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj
Centru	Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu
Nord-Est	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui
Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea
Sud-Muntenia	Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman
București-Ilfov	Municipiul București, Ilfov
Sud-Vest Oltenia	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea
Vest	Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș

II. REZULTATELE ANCHETEI

- Sinteza -

Informațiile prezentate în această lucrare au fost obținute prin ancheta costului forței de muncă (S3) desfășurată în întreprinderi și a avut ca perioadă de referință anul 2022.

Principalul obiectiv al anchetei a fost acela de a capta informații necesare determinării numărului mediu al salariaților, a câștigurilor salariale medii realizate, precum și a nivelului, structurii și evoluției costului forței de muncă. Aceste informații vor fi evidențiate cu prioritate în analiza ce urmează.

Rezultatele detaliate sunt conținute în tabelele de pe CD.

Pentru interpretarea corectă a diferiților indicatori trebuie avute în vedere conceptele metodologice și definițiile expuse în prima parte a lucrării.

Numărul mediu al salariaților a crescut pe parcursul anului 2022 cu 115,2 mii persoane comparativ cu anul precedent, ajungând la 5209,5 mii persoane, ca urmare a extinderii activității anumitor unități economico-sociale.

Salariații bărbați predomină în rândul salariaților (2711,4 mii persoane, respectiv 52,0% din totalul numărului mediu al salariaților). Față de anul precedent, numărul mediu al salariaților bărbați a crescut cu 47,0 mii persoane, iar numărul mediu al salariaților femei cu 68,2 mii persoane.

În anul 2022, repartizarea salariaților pe **sectoare economice** a arătat că majoritatea s-au regăsit în sectorul terțiar (64,1%) (43,6% în servicii comerciale și 20,5% în servicii sociale). În sectorul secundar (industrie și construcții) au lucrat 33,5% dintre salariați, iar în cel primar (agricultură, silvicultură, piscicultură) numai 2,4%.

Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022 a fost 5607,1 mii persoane, cu 90,8 mii persoane mai mult comparativ cu sfârșitul anului precedent, iar peste jumătate au fost salariați bărbați.

Câștigul salarial mediu brut lunar înregistrat la nivelul economiei naționale în anul 2022 a fost 6126 lei, cu 10,7% (+591 lei) mai mare față de anul precedent, iar **câștigul salarial mediu net lunar** a fost 3801 lei, în creștere cu 11,3% (+385 lei) comparativ cu anul precedent.

În anul 2022, nivelul indicelui câștigului salarial real (exprimat ca raport între indicele câștigului salarial nominal net și indicele prețurilor de consum al populației) a fost 222,4% față de anul 1990, mai mic cu 5,0 puncte procentuale față de anul precedent.

Salariații femei au câștigat în medie, în expresie brută, cu 3,5% mai puțin decât **salariații bărbați**, realizând un câștig salarial mediu brut lunar de 6012 lei (față de 6231 lei al salariaților bărbați). În expresie netă, **salariații femei** au câștigat cu 248 lei lunar mai puțin decât **salariații bărbați** (3672 lei câștigul salarial mediu net al salariaților femei, față de 3920 lei al salariaților bărbați). Față de media pe economie, câștigul salarial mediu net lunar al salariaților femei a reprezentat 96,6% din cel al tuturor salariaților.

În **profil teritorial**, pe județe, câștigul salarial mediu net lunar s-a situat sub media la nivel național în 37 județe. Cel mai scăzut nivel s-a înregistrat în județul Teleorman (2881 lei), iar cel mai ridicat nivel în Municipiul București (5304 lei).

Costul mediu lunar al forței de muncă în anul 2022 a fost 6426 lei/salariat, în creștere cu 10,8% față de anul precedent. Ponderea **cheltuielilor directe** în totalul cheltuielilor unității cu forța de muncă a fost 96,2%.

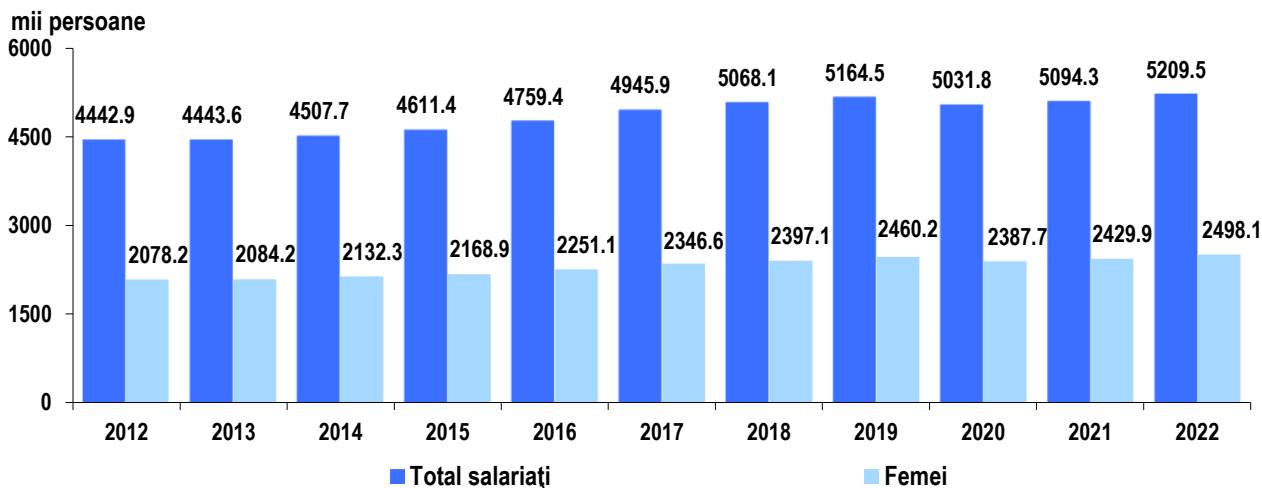
Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

1. Numărul mediu al salariaților

În anul 2022, **numărul mediu al salariaților** a fost 5209,5 mii persoane. Numărul mediu al salariaților a crescut pe parcursul anului 2022 cu 115,2 mii persoane comparativ cu anul precedent, ca urmare a extinderii activității anumitor unități economico-sociale.

Numărul mediu al salariaților bărbați a predominat ca și în anii precedenți, reprezentând 52,0% din totalul salariaților (respectiv 2711,4 mii persoane). Comparativ cu anul anterior, numărul mediu al salariaților bărbați a crescut cu 47,0 mii persoane, iar cel al salariaților femei cu 68,2 mii persoane.

Figura 1. Evoluția numărului mediu al salariaților

În decursul ultimelor decenii, cerințele impuse de economia concurențială au condus la modificări în distribuția salariaților pe activități ale economiei naționale⁹.

La începutul anilor '90, sectorul secundar (industrie și construcții) deținea ponderea majoritară în cadrul economiei, sectorul terțiar (servicii) reprezenta mai mult de o treime, iar cel primar (agricultură, silvicultură, piscicultură) acoperea circa 10% din numărul salariaților. Treptat s-a produs o mutație a salariaților dinspre sectoarele primar și secundar către sectorul terțiar. Începând cu anul 2000, ponderea salariaților din sectorul servicii (comerciale¹⁰ și sociale¹¹) a depășit-o pe cea a salariaților din sectorul industrie și construcții.

Din anul 2005, repartizarea salariaților pe **sectoare economice de activitate** arată că peste 30% se regăseau în sfera serviciilor comerciale¹⁰, iar ponderea acestora a crescut continuu, ajungând la 43,6% în anul 2022, cu 0,5 puncte procentuale mai mare față de anul precedent și cu 12,8 puncte procentuale mai mare față de anul 2005 (30,8%). În anul 2022, numărul mediu al salariaților angajați în sectorul serviciilor sociale¹¹ a reprezentat 20,5% din numărul total al salariaților din economie, la fel ca și în anul 2021.

În sectorul secundar (industrie și construcții) au lucrat 33,5% dintre salariați, pondere mai mică cu 0,5 puncte procentuale față de anul 2021, respectiv cu 10,8 puncte procentuale față de anul 2005 (44,3%).

Ponderea numărului mediu al salariaților care și-au desfășurat activitatea în agricultură, silvicultură și piscicultură (sectorul primar) a fost 2,4%, pondere constantă comparativ cu anul precedent, respectiv cu 0,8 puncte procentuale mai mică față de anul 2005 (3,2%).

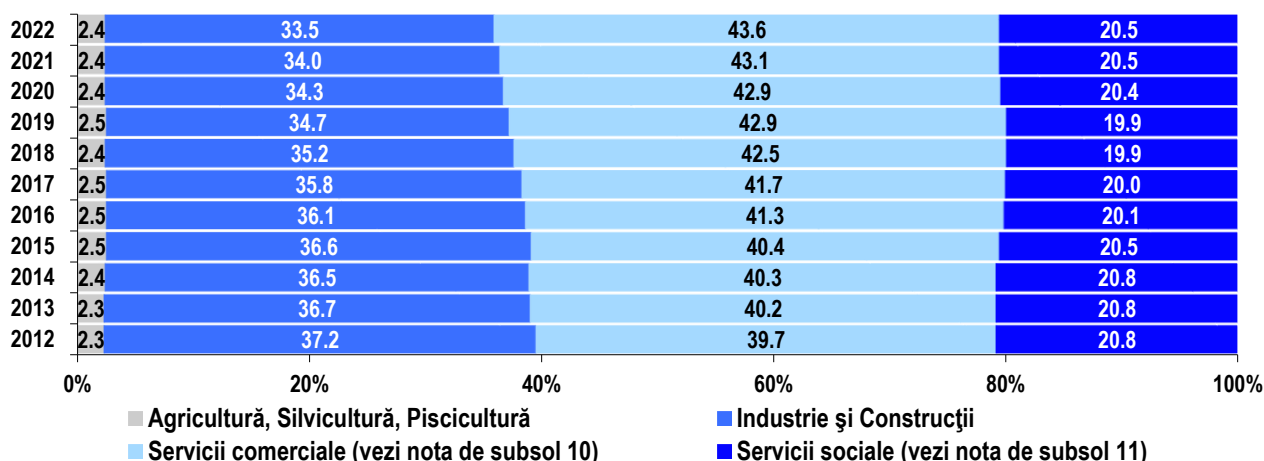
⁹ Începând cu anul 2008, datele au fost agregate conform CAEN Rev.2, iar cele pentru anii precedenți conform CAEN Rev.1

¹⁰ Sectorul serviciilor comerciale cuprinde în anii 2008-2022 activitățile conform CAEN Rev.2: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiari și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii, iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații, intermediari financiari și tranzacții imobiliare.

¹¹ Sectorul serviciilor sociale cuprinde în anii 2008-2022 activitățile conform CAEN Rev.2: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ (inclusiv 6,2% sector privat în 2022), sănătate și asistență socială (inclusiv 14,9% sector privat în 2022), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv 60,5% sector privat în 2022), iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială și alte activități de servicii.

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

Figura 2. Distribuția numărului mediu al salariaților pe sectoare economice de activitate

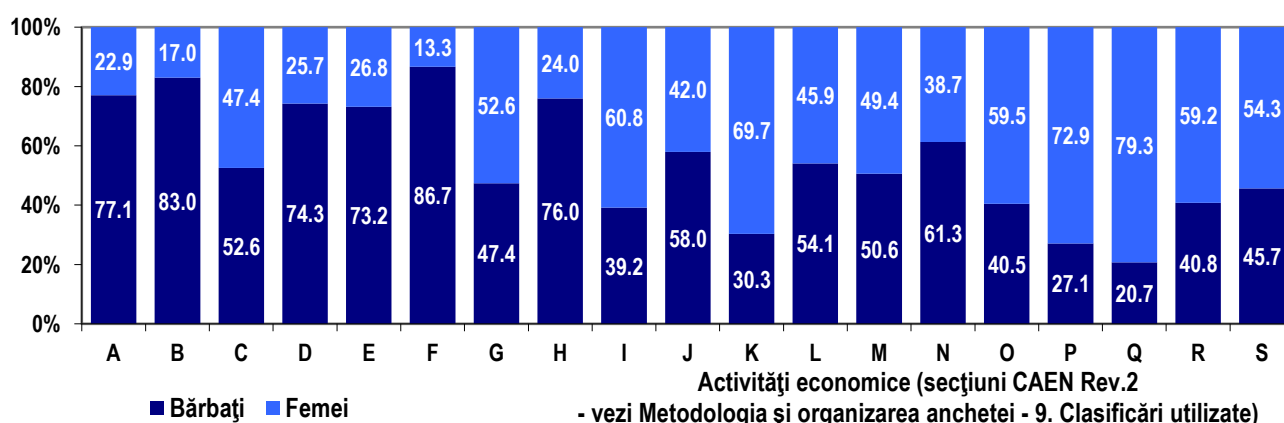

Comparativ cu anul precedent, numărului mediu al salariaților a înregistrat creșteri în majoritatea activităților economice, iar cele mai semnificative au fost în informații și comunicații (+18,8 mii persoane), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (+18,2 mii persoane), hoteluri și restaurante (+15,6 mii persoane), construcții (+15,0 mii persoane), sănătate și asistență socială (+10,7 mii persoane), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+10,0 mii persoane), respectiv în activități profesionale, științifice și tehnice (+9,7 mii persoane).

La polul opus, cele mai importante scăderi ale numărului mediu al salariaților s-au observat în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (-1,8 mii persoane), respectiv în intermediari financiare și asigurări (-1,3 mii persoane).

Profilul activităților economice influențează și distribuția salariaților pe sexe. Astfel, salariații femeii s-au regăsit cu preponderență în sectorul serviciilor (comerciale¹⁰ și sociale¹¹). Activitățile economice în care salariații femeii au deținut majoritatea au fost cele de sănătate și asistență socială (79,3% din numărul total al salariaților acestei activități), învățământ (72,9%), intermediari financiare și asigurări (69,7%), hoteluri și restaurante (60,8%), administrație publică (59,5%), activități de spectacole, culturale și recreative (59,2%), alte activități de servicii (54,3%), respectiv comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (52,6%).

Figura 3. Distribuția numărului mediu al salariaților pe sexe, în cadrul fiecărei activități economice, în anul 2022

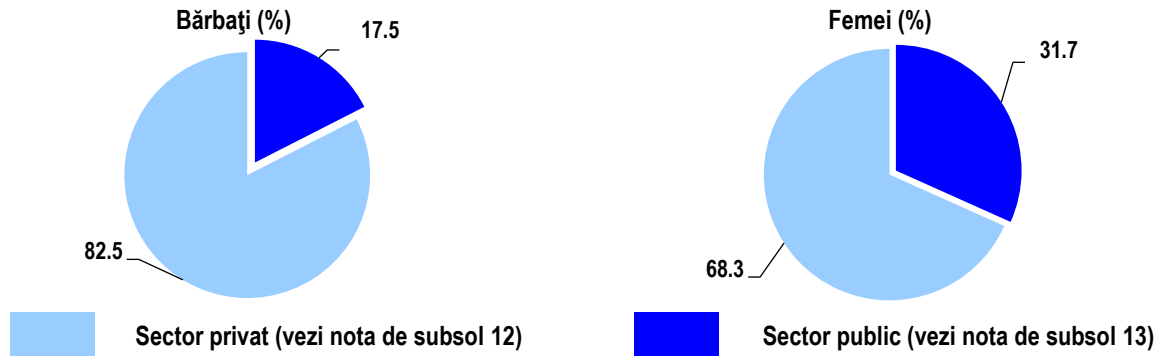
Activitățile din construcții și industrie extractivă au fost desfășurate cu preponderență de salariații bărbați și au reprezentat 86,7%, respectiv 83,0% din totalul salariaților acestor activități economice.

Distribuția salariaților pe sexe a avut valori apropiate în industria prelucrătoare, comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, respectiv în activitățile profesionale, științifice și tehnice. Aceste activități au deținut însă ponderi semnificativ diferite ale numărului mediu al salariaților în total economie, și anume: 21,4% în industria prelucrătoare, 17,3% în comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor, respectiv 3,7% în activități profesionale, științifice și tehnice.

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

Sectorul privat¹² a cuprins cea mai mare parte a forței de muncă salariale. Astfel, în anul 2022, repartizarea numărului mediu al salariaților pe **forme de proprietate** relevă faptul că circa trei pătrimi dintre aceștia au lucrat în societăți cu capital privat¹² (75,7%). Comparativ cu anul precedent s-a înregistrat o creștere a numărului mediu al salariaților în societățile cu capital privat¹² (+108,9 mii persoane). Dacă salariații femeii au predominat în sectorul public¹³ (62,6% din totalul salariaților din unitățile cu formă de proprietate publică¹³), salariații bărbați au constituit majoritatea (56,7%) în întreprinderile ce aparțin sectorului privat¹².

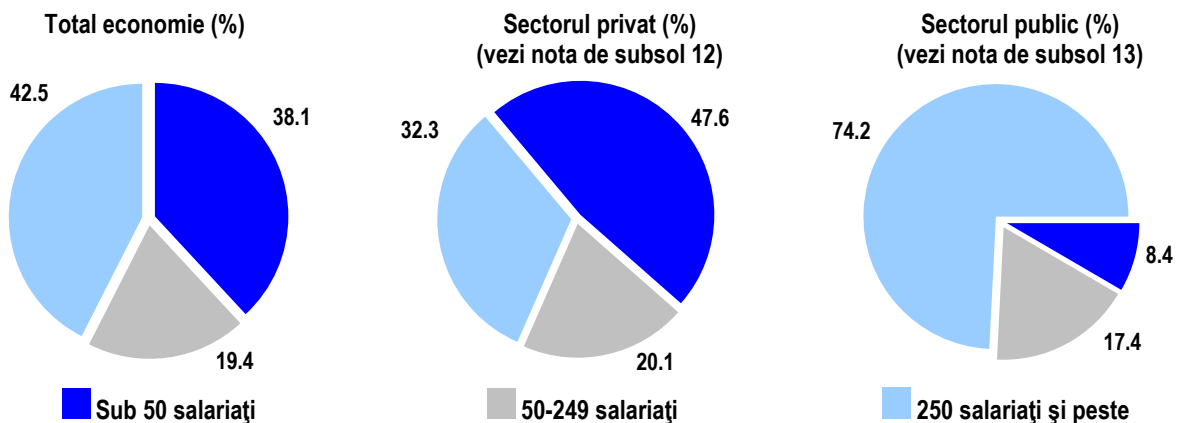
Figura 4. Structura numărului mediu al salariaților (bărbați și femei) pe forme de proprietate, în anul 2022

Din distribuția pe **forme juridice** se observă că în societățile comerciale au lucrat 79,1% din numărul mediu total al salariaților, proporție în creștere cu 0,2 puncte procentuale față de anul precedent. Distribuția pe sexe a numărului mediu al salariaților care au lucrat în societățile comerciale a evidențiat preponderența salariaților bărbați (57,4%, pondere cu 0,5 puncte procentuale mai mică decât cea deținută în anul precedent).

Repartizarea numărului mediu al salariaților după **clasa de mărime** a întreprinderilor a arătat că 42,5% și-au desfășurat activitatea profesională în unitățile mari (cu 250 salariați și peste), 38,1% în întreprinderile mici (cu mai puțin de 50 salariați) și 19,4% în întreprinderile de mărime medie (50-249 salariați).

Figura 5. Structura numărului mediu al salariaților (sector privat¹² și public¹³) pe clase de mărime ale întreprinderilor, în anul 2022

Din aceeași repartizare, dar pentru fiecare din cele două sectoare de proprietate (privat¹² și public¹³), se constată că situația se modifică semnificativ. Astfel, în sectorul public¹³, numai 8,4% dintre salariați s-au regăsit în unitățile mici (sub 50 salariați) și doar 17,4% în unitățile de mărime medie (50-249 salariați), proporția covârșitoare (74,2%) a revenit unităților mari (250 salariați și peste). În schimb, în sectorul privat¹², repartizarea a fost mai echilibrată, majoritatea salariaților (47,6%) regăsindu-se în unitățile mici (sub 50 salariați), iar circa o treime în unitățile mari (250 salariați și peste).

¹² Sectorul privat cuprinde: proprietatea majoritară privată (capital social privat peste 50%), proprietatea integral privată, proprietatea cooperatistă, proprietatea obștească, proprietatea integral străină.

¹³ Sectorul public cuprinde: proprietatea integrală de stat, proprietatea majoritară de stat (capital social de stat peste 50%), proprietatea publică de interes național și local.

**Câștigurile salariale și costul forței de muncă
- anul 2022 -**

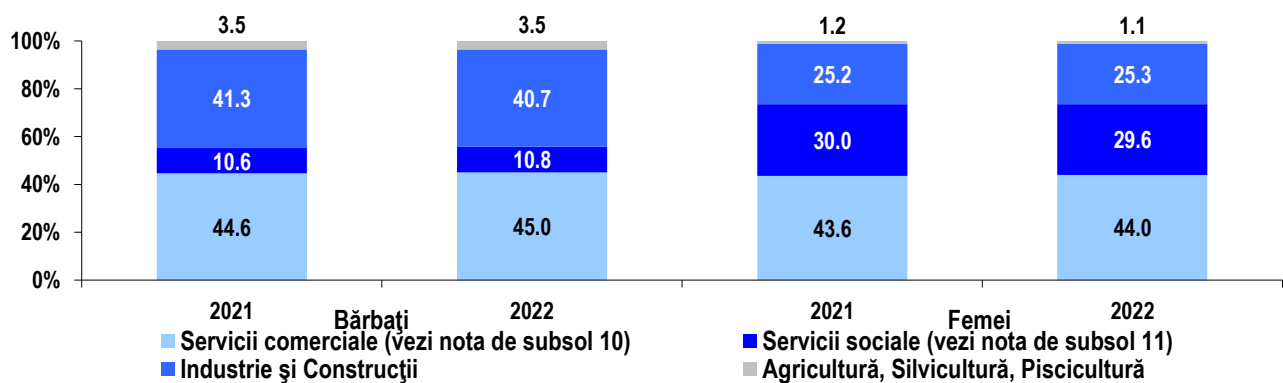
2. Efectivul salariaților la sfârșitul anului

Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022 a fost 5607,1 mii persoane. Comparativ cu sfârșitul anului precedent, efectivul salariaților a înregistrat o creștere cu 90,8 mii persoane.

Din efectivul total al salariaților, mai mult de jumătate au fost bărbați (51,6%), iar numărul acestora a înregistrat o creștere cu 26,9 mii persoane față de sfârșitul anului 2021. Efectivul salariaților femeii la sfârșitul anului 2022 a înregistrat o creștere cu 63,9 mii persoane față de anul precedent.

Din repartizarea efectivului salariaților pe **sectoare economice de activitate** se remarcă diferențe semnificative în funcție de gen. Astfel, proporția salariaților femeii angajate în sectorul serviciilor sociale¹¹ a depășit cu 18,8 puncte procentuale proporția salariaților bărbați (29,6% salariați femeii, față de 10,8% salariați bărbați), iar ponderea salariaților bărbați care au lucrat în industrie și construcții a depășit cu 15,4 puncte procentuale ponderea salariaților femeii (40,7% salariați bărbați, față de 25,3% salariați femeii).

Figura 6. Structura efectivului salariaților (bărbați și femei) la sfârșitul anilor 2021 și 2022, pe sectoare economice de activitate

Mobilitatea forței de muncă salariate dinspre sectorul primar și secundar către cel terțiar s-a manifestat constant în ultimii ani. Comparativ cu anul precedent, ponderea salariaților din sectorul serviciilor comerciale¹⁰ a crescut cu 0,4 puncte procentuale atât pe total (44,5% în anul 2022, față de 44,1% în anul 2021), cât și pentru salariații femeii (44,0% în anul 2022, față de 43,6% în anul 2021), respectiv pentru salariații bărbați (45,0% în anul 2022, față de 44,6% în anul 2021).

Ponderea salariaților din sectorul serviciilor sociale¹¹ a rămas constantă pe total (19,9% atât în anul 2022, cât și în anul 2021), în timp ce ponderea pe sexe a avut ușoare fluctuații. Astfel, ponderea salariaților femeii din sectorul serviciilor sociale a scăzut cu 0,4 puncte procentuale (29,6% în anul 2022, față de 30,0% în anul 2021), în timp ce ponderea salariaților bărbați a crescut cu 0,2 puncte procentuale (10,8% în anul 2022, față de 10,6% în anul 2021).

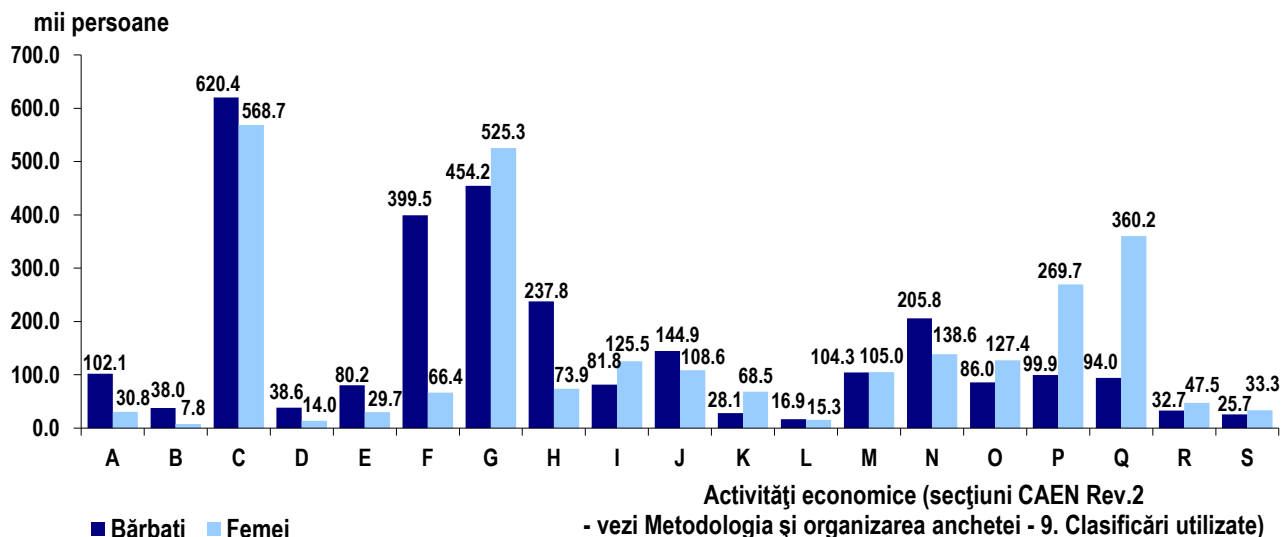
La polul opus, ponderea salariaților din industrie și construcții a scăzut pe total cu 0,4 puncte procentuale comparativ cu anul precedent (33,2% în anul 2022, față de 33,6% în anul 2021). Scăderea acestei ponderi s-a înregistrat doar pentru salariații bărbați (-0,6 puncte procentuale), în timp ce pentru salariații femeii ponderea a crescut ușor (+0,1 puncte procentuale). Ponderea sectorului primar a rămas constantă în anul 2022 comparativ cu anul precedent, atât pe total, cât și pentru salariații bărbați, în timp ce ponderea salariaților femeii din sectorul primar s-a redus ușor, cu 0,1 puncte procentuale.

În activitățile industriei prelucrătoare au lucrat cei mai mulți salariați, 21,2% din efectivul salariaților din economie de la sfârșitul anului 2022 (din care 52,2% salariați bărbați). Pe locul al doilea ca pondere a salariaților s-au situat activitățile de comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor cu 17,5% din efectivul salariaților din economie (din care 53,6% salariați femeii).

Activitățile de construcții și industrie extractivă, care împreună au deținut 9,1% din efectivul salariaților din economie (511,7 mii persoane), au fost desfășurate cu preponderență de salariații bărbați (85,7% din efectivul salariaților din construcții, respectiv 82,9% din efectivul salariaților din industria extractivă).

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

Figura 7. Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022, pe activități economice și sexe

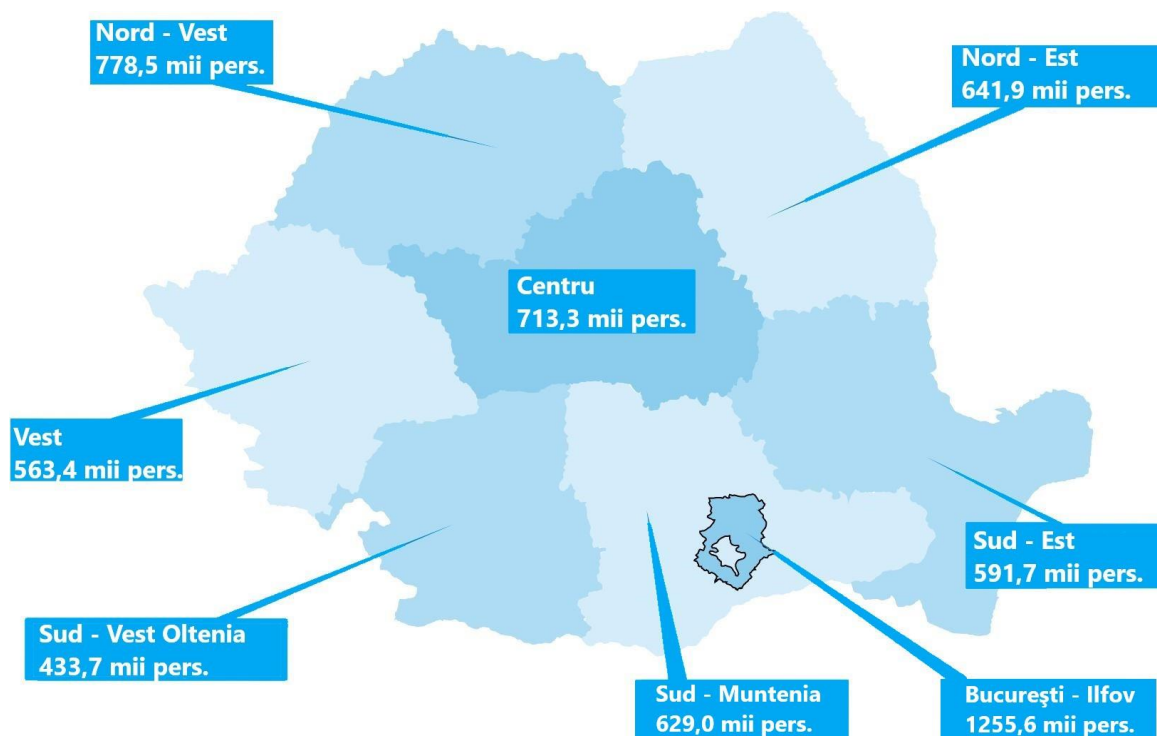
Activitățile economice cu un grad de atractivitate mai pronunțat pentru salariații femeii au fost cele din sănătate și asistență socială (79,3%), învățământ (73,0%), intermediari financiare și asigurări (70,9%), respectiv hoteluri și restaurante (60,6%). Ponderea tuturor salariaților din aceste activități economice reprezintă circa o cincime din efectivul salariaților din economie de la sfârșitul anului 2022.

După **forma de proprietate** a întreprinderilor, efectivul salariaților a fost majoritar (76,7%) în societățile cu capital privat¹², în creștere cu 1,9% comparativ cu anul precedent. Peste două treimi din efectivul salariaților femeii, respectiv peste 80% din efectivul salariaților bărbați au lucrat în societățile cu capital privat¹².

Distribuția salariaților după **forma juridică** a întreprinderilor a arătat că cei angajați în societățile comerciale au reprezentat 79,8% din efectivul salariaților din economie, în creștere cu 1,7% față de anul precedent.

În **profilul regional**, în regiunea București-Ilfov s-au concentrat 22,4% din salariații din economie, fiind urmată de regiunile Nord-Vest (13,9%), respectiv Centru (12,7%).

Figura 8. Repartizarea efectivului salariaților la sfârșitul anului 2022, pe regiuni de dezvoltare

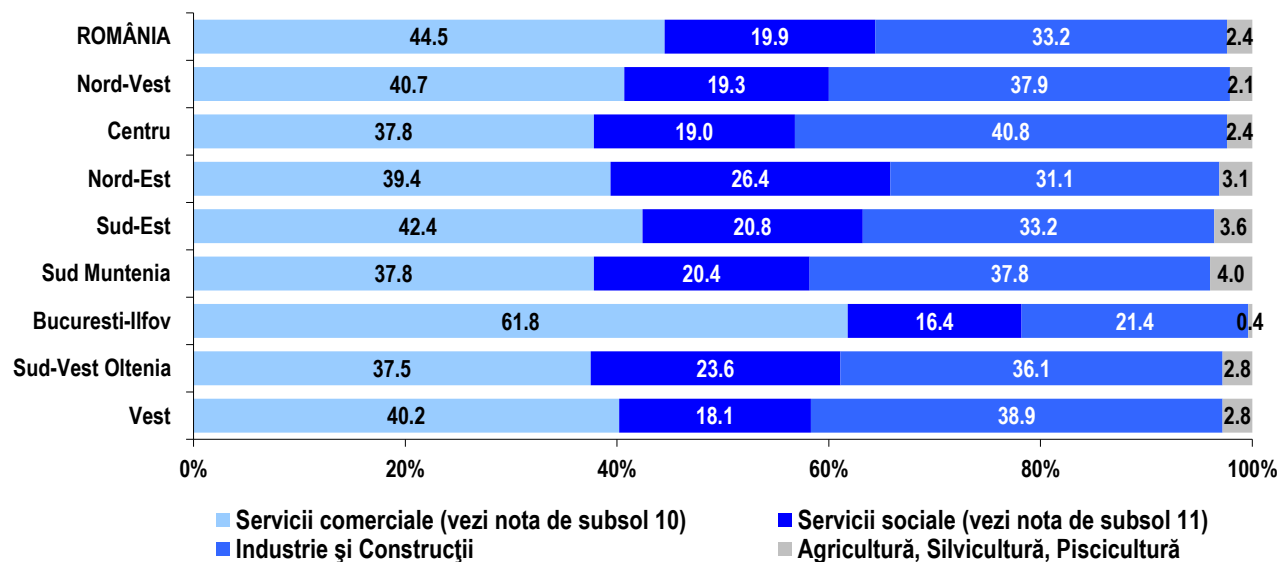

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

Regiunile Sud-Vest Oltenia, Vest, respectiv Sud-Est au deținut cele mai mici ponderi ale salariații din economie de la sfârșitul anului 2022 (7,7%, 10,0%, respectiv 10,6%).

Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2022 a înregistrat creșteri față de sfârșitul anului precedent în toate regiunile de dezvoltare, astfel: regiunea București-Ilfov cu 28,6 mii persoane, regiunea Nord-Est cu 12,3 mii persoane, regiunea Centru cu 11,5 mii persoane, regiunea Nord-Vest cu 9,8 mii persoane, regiunea Sud-Muntenia cu 9,2 mii persoane, regiunea Sud-Est cu 7,7 mii persoane, regiunea Vest cu 6,3 mii persoane, respectiv regiunea Sud-Vest Oltenia cu 5,4 mii persoane.

Figura 9. Distribuția efectivului salariaților la sfârșitul anului 2022, pe sectoare economice de activitate, în cadrul fiecărei regiuni de dezvoltare

Regiunile de dezvoltare în care activitățile din sectorul primar au depășit ponderea mediei la nivel național (2,4%) au fost: Sud-Muntenia (4,0%), Sud-Est (3,6%), Nord-Est (3,1%), Vest și Sud-Vest Oltenia (2,8% fiecare în parte).

Regiunile de dezvoltare în care s-a concentrat o proporție a salariaților din sectorul industriei și construcțiilor mai mare decât media la nivel național (33,2%) au fost: Centru (40,8%), Vest (38,9%), Nord-Vest (37,9%), Sud-Muntenia (37,8%), respectiv Sud-Vest Oltenia (36,1%).

Cea mai mare pondere a salariaților din serviciile comerciale¹⁰ s-a regăsit în regiunea București-Ilfov (61,8%, față de 44,5% media la nivel național), iar în sectorul serviciilor sociale¹¹ cea mai mare pondere a salariaților s-a înregistrat în regiunea Nord-Est (26,4%, față de 19,9% media la nivel național).

3. Câștigurile salariale medii lunare și orare¹⁴

Câștigul salarial mediu brut lunar înregistrat la nivelul economiei naționale în **anul 2022** a fost 6126 lei, mai mare cu 10,7% (+591 lei) față de anul precedent.

Câștigul salarial mediu net lunar a fost 3801 lei, în creștere cu 11,3% (+385 lei) comparativ cu anul precedent.

Indicele câștigului salarial real¹⁵ a fost 97,8% pentru anul 2022, comparativ cu anul precedent.

Dacă la începutul anilor 2000, comparativ cu deceniul anterior, s-a înregistrat un revirement al valorii reale a câștigului salarial, abia în anul 2007 această valoare a depășit-o pentru prima dată pe cea înregistrată în anul 1990 (cu 11,8% față de anul 1990). În anul 2008 s-a înregistrat o valoare a

¹⁴ Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (OUG nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, începând cu anul 2018, sunt suportate în totalitate de salariat, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial. În consecință, indicatorii „câștigul salarial mediu brut lunar”, respectiv „câștigul salarial mediu brut orar” produși și diseminați începând cu anul 2018 nu mai sunt comparabili cu seriile de date anterioare. Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de „câștig salarial mediu net lunar”, respectiv „câștig salarial mediu net orar”.

¹⁵ Calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal net și indicele prețurilor de consum al populației.

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

indicelui câștigului salarial real de 130,3% față de anul 1990, iar în anii următori tendința a fost ușor descrescătoare.

Începând cu anul 2012, indicele câștigului salarial real și-a reluat tendința crescătoare față de perioada de referință analizată și a atins valoarea maximă în anul 2021 (227,4% față de 1990). Însă, în anul 2022 comparativ cu anul precedent s-a înregistrat o scădere a indicelui câștigului salarial real cu 5,0 puncte procentuale.

Tabelul 1. Indicii câștigului salarial mediu nominal net și real

	1990 = 100%										
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Indicii câștigului salarial nominal net	467867,1	490220,4	526855,0	577150,0	635206,5	725861,5	820242,2	927041,3	998758,1	1060540,2	1180068,3
Indicii câștigului salarial real ¹⁾	122,5	123,4	131,2	144,6	161,7	182,3	196,9	214,3	225,0	227,4	222,4

¹⁾ calculat pe baza indicelui general al prețurilor de consum al populației

În anul 2022, comparativ cu media pe economie, câștigul salarial mediu net lunar a fost mai mare cu 102,4% în informații și comunicații, cu 65,0% în intermediari financiare și asigurări, cu 57,4% în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, cu 46,5% în administrație publică, cu 44,0% în industria extractivă, cu 26,2% în activități profesionale, științifice și tehnice, cu 9,4% în sănătate și asistență socială, respectiv cu 1,0% în învățământ.

Sub media pe economie s-au situat câștigurile salariale medii nete lunare din activitățile de hoteluri și restaurante (-43,0%), alte activități de servicii (-37,4%), tranzacții imobiliare (-27,7%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (-23,4%), distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (-18,8%), activități de spectacole, culturale și recreative (-15,3%), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (-15,2%), agricultură, silvicultură și pescuit (-14,5%), industria prelucrătoare (-9,5%), transport și depozitare (-8,8%), respectiv construcții (-7,8%).

Față de anul 2021, creșteri ale câștigului salarial mediu net lunar s-au înregistrat în toate activitățile economice, iar cele mai semnificative s-au regăsit în agricultură, silvicultură și pescuit (+22,9%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+15,4%), hoteluri și restaurante (+15,1%), industria prelucrătoare (+14,9%), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (+14,8%), informații și comunicații (+13,6%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (+13,4%), transport și depozitare (+13,1%), intermediari financiare și asigurări (+12,5%), respectiv tranzacții imobiliare (+12,2%).

Cele mai mici creșteri ale câștigului salarial mediu net lunar s-au înregistrat în sănătate și asistență socială (+1,9%), administrație publică (5,5%), construcții (5,8%), învățământ (7,4%).

Diferențele salariale pe **sexe** ce apar în anumite activități economice sunt consecința influenței mai multor factori precum nivelul de calificare profesională, poziția ierarhică la locul de muncă sau ocupația exercitată.

Salariații femeii au câștigat în medie, în expresie brută, cu 3,5% mai puțin decât salariații bărbați, realizând un câștig salarial mediu brut lunar de 6012 lei (față de 6231 lei al salariaților bărbați). În expresie netă, salariații femeii au câștigat cu 6,3%, respectiv cu 248 lei lunar mai puțin decât salariații bărbați (3672 lei câștigul salarial mediu net al salariaților femeii, față de 3920 lei al salariaților bărbați).

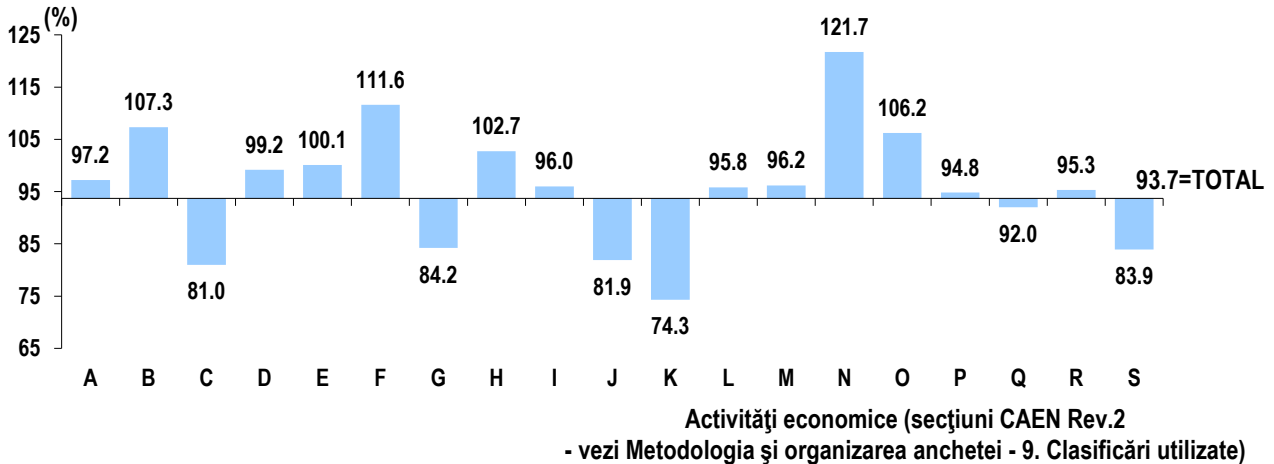
Față de media pe economie, câștigul salarial mediu net lunar al salariaților femeii a reprezentat 96,6% din cel al tuturor salariaților.

Salariații bărbați au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai ridicate decât cele ale salariaților femeii în majoritatea activităților economice, iar cele mai semnificative diferențe s-au regăsit în intermediari financiare și asigurări (34,6%), industria prelucrătoare (23,4%), informații și comunicații

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

(22,1%), alte activități de servicii (19,2%), respectiv în comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (18,7%).

Figura 10. Raportul câștigului salarial mediu net lunar al salariaților femei față de cel al salariaților bărbați, pe activități economice, în anul 2022

Salariații femei au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai ridicate decât cele ale salariaților bărbați în activitățile de servicii administrative și activitățile de servicii suport (cu 21,7%), însă ponderea salariaților femei s-a ridicat la puțin peste o treime din numărul mediu total al salariaților din această activitate. Salariații femei au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai ridicate decât cele ale salariaților bărbați și în alte activități economice, precum: construcții (cu 11,6%), unde ponderea salariaților femei a fost 13,3%, industria extractivă (cu 7,3%), unde ponderea salariaților femei a fost 17,0%, administrație publică (cu 6,2%), unde salariații femei au deținut totodată și ponderea majoritară a acestei activități (59,5%), transport și depozitare (cu 2,7%), unde ponderea salariaților femei a fost 24,0%, respectiv distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (cu 0,1%), unde ponderea salariaților femei a fost 26,8%.

Câștigul salarial mediu net lunar a fost diferențiat și pe **forme de proprietate**. Astfel, nivelul cel mai ridicat al câștigului salarial mediu net lunar¹⁶ s-a înregistrat în societățile cu capital public¹³, cu 17,1% peste media pe economie și în creștere cu 6,4% față de anul precedent. Salariații femei au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai mici decât cele ale salariaților bărbați, indiferent de forma de proprietate. Cea mai semnificativă diferență, în expresie netă, s-a înregistrat în societățile cu capital privat¹², unde salariații bărbați au câștigat lunar cu 393 lei mai mult decât salariații femei.

Pe **forme juridice** s-a observat că salariații din cadrul regiilor autonome au avut câștiguri salariale medii nete lunare mai mari cu 54,7% decât media pe economie. Salariații femei au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai mici decât cele ale salariaților bărbați, indiferent de forma juridică. Cea mai semnificativă diferență, în expresie netă, s-a înregistrat în societățile comerciale, unde salariații bărbați au câștigat lunar cu 417 lei mai mult decât salariații femei.

Câștigul salarial mediu net lunar a înregistrat discrepanțe semnificative și pe **clase de mărime ale întreprinderilor**. Astfel, în întreprinderile mari s-au realizat câștiguri salariale de circa 1,8 ori mai mari decât în întreprinderile mici.

Indiferent de forma de proprietate, între valoarea câștigului salarial mediu – brut sau net – și mărimea întreprinderii există o corelație directă, aceasta crescând o dată cu clasa de mărime.

Cele mai scăzute câștiguri salariale au fost realizate de salariații femei din unitățile aparținând sectorului privat¹² din întreprinderile aflate în clasa de mărime cu mai puțin de 50 salariați (3801 lei în expresie brută, respectiv 2370 lei în expresie netă), iar cele mai mari câștiguri salariale de salariații bărbați aparținând sectorului privat¹² din întreprinderile aflate în clasa de mărime cu 250 salariați și peste (8385 lei în expresie brută, respectiv 5223 lei în expresie netă).

În **profil teritorial**, pe județe, câștigul salarial mediu net lunar în anul 2022 s-a situat sub media la nivel național în 37 județe. Cele mai scăzute câștiguri s-au înregistrat în județele Teleorman (2881

¹⁶ Aplicarea prevederilor legale în vigoare (Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu completările și modificările ulterioare)

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

lei, cu 24,2% mai puțin decât media pe economie), Vrancea (2888 lei, cu 24,0% mai puțin decât media pe economie), Harghita (2924 lei, cu 23,1% mai puțin decât media pe economie), Vâlcea (2950 lei, cu 22,4% mai puțin decât media pe economie), Bistrița-Năsăud (2951 lei, cu 22,4% mai puțin decât media pe economie), Mehedinți (2954 lei, cu 22,3% mai puțin decât media pe economie), respectiv Botoșani (2958 lei, cu 22,2% mai puțin decât media pe economie).

La polul opus, cu cele mai ridicate valori ale câștigurilor salariale medii nete lunare s-au situat Municipiul București (5304 lei, cu 39,5% peste media pe economie), respectiv județele Cluj (4679 lei, cu 23,1% peste media pe economie), Timiș (4251 lei, cu 11,8% peste media pe economie), Ilfov (3958 lei, cu 4,1% peste media pe economie) și Iași (3939 lei, cu 3,6% peste media pe economie).

Față de anul 2021, câștigul salarial mediu net lunar a crescut în toate regiunile de dezvoltare. Cea mai mare creștere a fost în regiunea Nord-Vest (+13,5%), iar cea mai mică în regiunea Sud-Vest Oltenia (+9,9%).

Singura regiune al cărei câștig salarial mediu net lunar s-a situat peste nivelul mediu pe economie a fost regiunea București-Ilfov (+34,4%), celelalte regiuni au avut câștiguri salariale medii nete lunare sub nivelul mediu pe economie; nivelul cel mai scăzut s-a înregistrat în regiunea Sud-Est (-16,5% față de media pe economie).

Și în profilul teritorial s-au evidențiat disparități salariale pe sexe. Astfel, salariații bărbați au realizat câștiguri salariale medii nete lunare mai mari decât salariații femei în toate regiunile. Cea mai mare diferență dintre câștigurile salariale medii nete lunare ale salariaților bărbați și cele ale salariaților femei s-a înregistrat în regiunea Sud-Muntenia (8,9%), iar cea mai mică diferență în regiunea Nord-Est (4,0%).

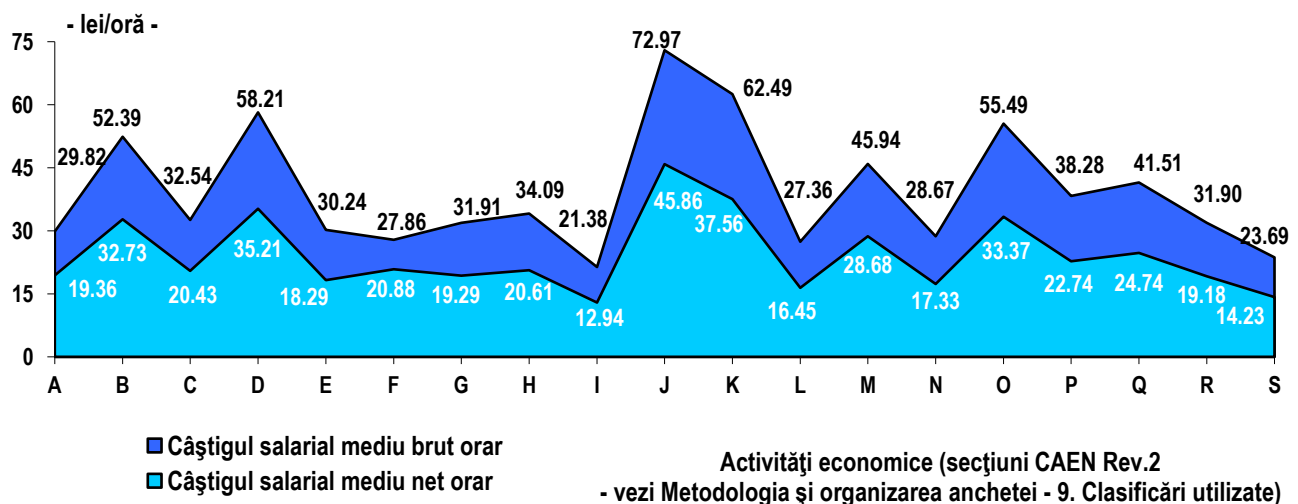
Nivelul cel mai scăzut al câștigului salarial mediu net lunar s-a înregistrat în regiunea Sud-Est, atât pentru salariații bărbați (3281 lei, cu 16,3% sub media câștigului pe economie pentru salariații bărbați), cât și pentru salariații femei (3059 lei, cu 16,7% sub media câștigului pe economie pentru salariații femei).

În regiunea București-Ilfov, atât salariații bărbați, cât și salariații femei, au realizat câștiguri salariale medii nete lunare peste media pe economie, cu 34,5%, respectiv 34,3%.

În anul 2022, **câștigul salarial mediu brut orar** a fost 36,49 lei/oră. Valoarea netă a câștigului salarial mediu orar a înregistrat o creștere cu 12,1% comparativ cu anul precedent, ajungând la 22,64 lei/oră.

Față de anul 2021 cele mai importante creșteri ale câștigului salarial mediu net orar s-au înregistrat în agricultură, silvicultură și pescuit (+23,7%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+16,9%), hoteluri și restaurante (+16,1%), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (+15,9%), respectiv în industria prelucrătoare (+15,7%).

Figura 11. Câștigul salarial mediu brut și net orar, pe activități economice, în anul 2022

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

În anul 2022, câștigurile salariale medii nete orare au fost mai mari cu peste 40% față de media pe economie în următoarele activități economice: informații și comunicații (+102,6%), intermediari financiare și asigurări (+65,9%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+55,5%), administrație publică (+47,4%), respectiv industria extractivă (+44,6%).

Sub media pe economie cu mai mult de 20% s-au situat câștigurile salariale medii nete orare din hoteluri și restaurante (-42,8%), alte activități de servicii (-37,1%), tranzacții imobiliare (-27,3%), respectiv din activități de servicii administrative și activități de servicii suport (-23,5%).

Deși în industria prelucrătoare se concentrează cel mai mare număr de salariați, nivelul câștigului salarial mediu net orar al acestora (20,43 lei/oră) a reprezentat doar 44,5% din nivelul maxim al câștigului salarial mediu net orar pe economie, înregistrat în activitățile de informații și comunicații (45,86 lei/oră).

În societățile cu capital public¹³, câștigurile salariale medii brute orare¹⁶ au depășit media pe economie cu 20,9%, iar câștigurile salariale medii nete cu 16,9%.

În societățile cu capital privat¹², câștigurile salariale medii orare s-au situat sub media pe economie (cu 6,7% cele brute, respectiv cu 5,4% cele nete).

Peste media pe economie s-au situat câștigurile salariale medii brute orare din societățile cu capital privat¹² care au desfășurat activități de informații și comunicații (+102,1%), intermediari financiare și asigurări (+70,1%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+60,0%), industria extractivă (+34,7%), respectiv activități profesionale, științifice și tehnice (+22,4%).

Pe **forme juridice**, salariații din regiile autonome au realizat cel mai mare câștig salarial mediu orar, peste media pe economie cu 20,56 lei/oră în expresie brută, respectiv cu 12,29 lei/oră în expresie netă.

4. Costul forței de muncă

Costul mediu lunar al forței de muncă în anul 2022 a fost 6426 lei/salariat, în creștere cu 10,8% față de anul precedent.

Tabelul 2. Nivelul și creșterea anuală a costului forței de muncă

Anul	Costul mediu lunar	Creșterea anuală a costului mediu lunar
	- lei/salariat -	anul precedent = 100,- % -
2012	2675	104,1
2013	2813	105,2
2014	2988	106,2
2015	3189	106,7
2016	3493	109,5
2017	4008	114,7
2018	4573	114,1
2019	5092	111,3
2020	5409	106,2
2021	5802	107,3
2022	6426	110,8

Costul mediu lunar a crescut în toate activitățile economice comparativ cu anul precedent, iar cele mai importante creșteri s-au regăsit în hoteluri și restaurante (+20,3%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+15,4%), comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor (+14,7%), respectiv agricultură, silvicultură și pescuit (+14,4%).

Cea mai redusă creștere a costului mediu lunar față de anul precedent s-a înregistrat în sănătate și asistență socială (+1,0%).

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

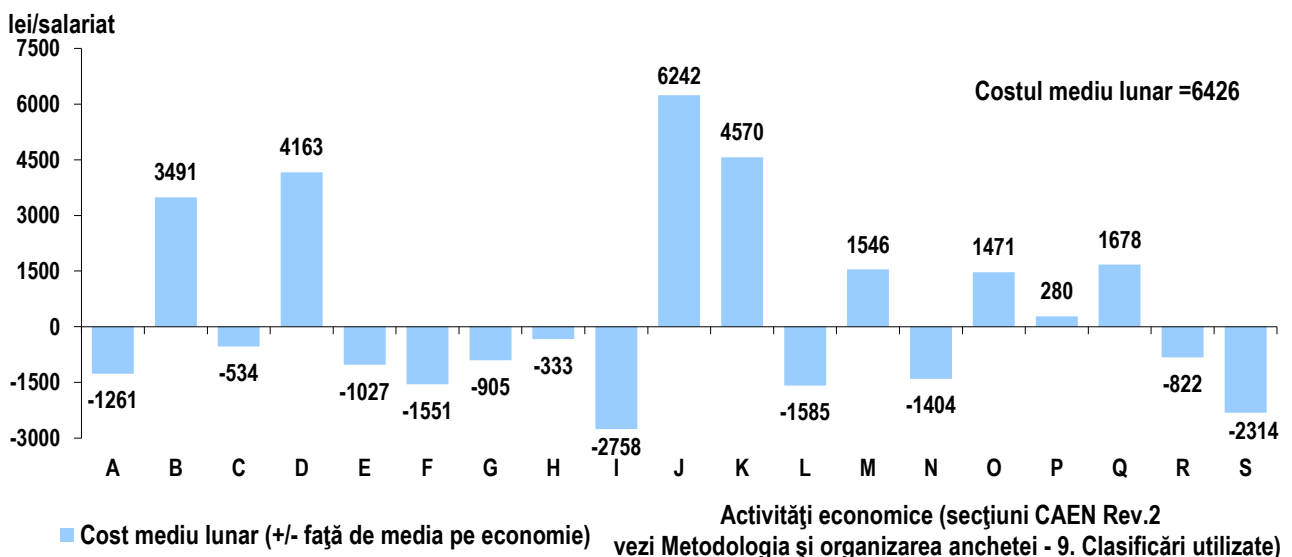
În vederea sprijinirii unităților economico-sociale au fost acordate transferuri de la bugetul statului către angajator pentru timpul nelucrat (în caz de șomaj tehnic din inițiativa angajatorului, reducerea temporară a timpului de lucru, supravegherea copiilor în situația închiderii temporare a unităților de învățământ), respectiv pentru stimularea ocupării forței de muncă prin (re)încadrarea în muncă a anumitor categorii de persoane (de exemplu: absolvenți, șomeri).

Comparativ cu anul precedent, ponderea acestor transferuri în totalul cheltuielilor cu forța de muncă (cheltuieli directe și cheltuieli indirecte) a fost mult mai redusă (0,1%), cu variații moderate pe activități economice. Astfel, cele mai ridicate ponderi ale transferurilor de la bugetul de stat în totalul cheltuielilor cu forța de muncă s-au regăsit în activitățile de hoteluri și restaurante (0,8%), urmate de activitățile de spectacole, culturale și recreative (0,2%).

Comparativ cu media pe economie, costul mediu lunar a fost semnificativ mai ridicat în activitățile economice de informații și comunicații (+97,1%), intermediere financiare și asigurări (+71,1%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+64,8%), industria extractivă (+54,3%), sănătate și asistență socială (+26,1%), activități profesionale, științifice și tehnice (+24,1%), respectiv administrație publică (+22,9%).

Cele mai relevante valori ale costului mediu lunar situate sub media pe economie s-au înregistrat în activitățile economice din hoteluri și restaurante (-42,9%), alte activități de servicii (-36,0%), tranzacții imobiliare (-24,7%), construcții (-24,1%), respectiv activități de servicii administrative și activități de servicii suport (-21,8%).

Figura 12. Abaterile costului mediu lunar față de media pe țară, pe activități economice, în anul 2022

Pe **forme de proprietate și forme juridice**, costul mediu lunar s-a situat peste media pe economie în sectorul public¹³ (+1374 lei), respectiv în regiile autonome (+3924 lei) și în unitățile cu alte forme juridice (+1253 lei).

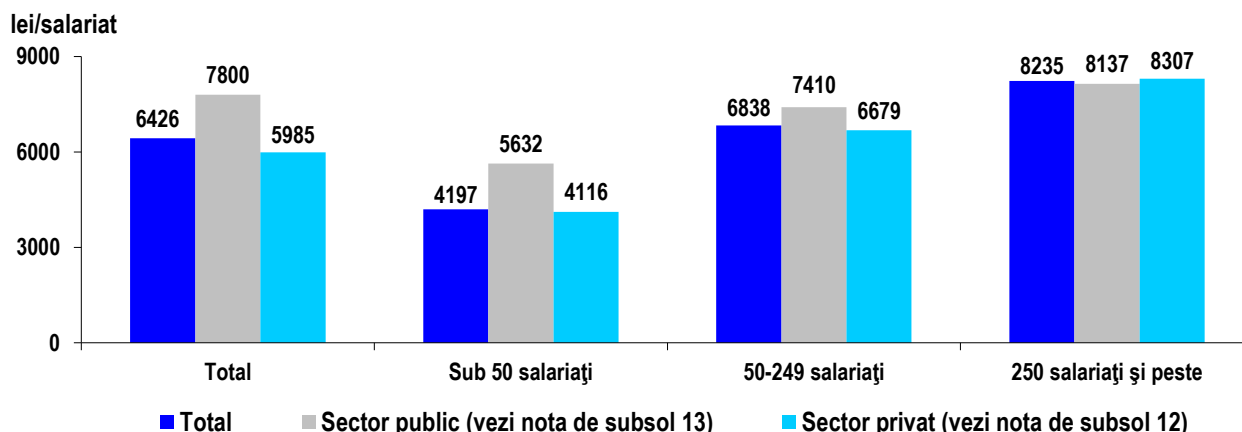
Costul mediu lunar din societățile cu capital privat¹², deși s-a situat sub media pe economie cu 6,9%, a înregistrat cele mai mari valori în informații și comunicații (+6374 lei peste media pe economie), intermediere financiare și asigurări (+4473 lei peste media pe economie), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (+4066 lei peste media pe economie), respectiv industria extractivă (+2817 lei peste media pe economie).

Disparitățile costului forței de muncă s-au manifestat și pe **clase de mărime ale întreprinderilor**. În întreprinderile mari (cu 250 salariați și peste) valorile medii lunare ale costului au fost de circa 1,3 ori mai mari decât media pe economie și de aproape 2 ori mai mari decât costul mediu lunar înregistrat în întreprinderile mici (cu mai puțin de 50 salariați).

Angajatorii din sectorul privat¹² din întreprinderile mari (cu 250 salariați și peste) au cheltuit în medie cu un salariat într-o lună, de circa 2 ori mai mult decât cei din întreprinderile cu mai puțin de 50 salariați (8307 lei față de 4116 lei).

Câștigurile salariale și costul forței de muncă - anul 2022 -

Figura 13. Costul mediu lunar pe forme de proprietate și clase de mărime ale întreprinderilor, în anul 2022

Cheltuielile unității cu forța de muncă luate în calculul costului mediu¹⁷ lunar au cuprins sumele brute plătite direct salariaților (cheltuieli directe) și alte cheltuieli cu forța de muncă ale agenților economico-sociali (cheltuieli indirecte). Din cheltuielile unității cu forța de muncă au fost scăzute transferurile de la bugetul statului primite de angajator pentru stimularea ocupării forței de muncă prin (re)încadrarea în muncă a anumitor categorii de persoane (de exemplu: absolvenți, șomeri), respectiv transferurile acordate de la bugetul statului către angajator pentru timpul nelucrat (în caz de șomaj tehnic din inițiativa angajatorului, reducerea temporară a timpului de lucru, supravegherea copiilor în situația închiderii temporare a unităților de învățământ).

În anul 2022, ponderea **cheltuielilor directe** a reprezentat 96,2% din totalul cheltuielilor unității cu forța de muncă.

Din categoria cheltuielilor directe, sumele brute plătite de angajator din fondul de salarii și/sau alte fonduri (inclusiv premiile și drepturile în natură) au avut cea mai mare pondere (91,2% din totalul cheltuielilor unității cu forța de muncă), cu variații între activitățile economice, cuprinse între 83,6% în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat și 94,1% în construcții și alte activități de servicii.

Cheltuielile indirecte plătite de angajator au reprezentat 3,8% din totalul cheltuielilor unității cu forța de muncă, cu variații între activitățile economice, cuprinse între 2,7% în învățământ și 7,1% în industria extractivă și producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat.

Din categoria cheltuielilor indirecte, contribuția asiguratorie pentru muncă a avut cea mai mare pondere (2,1% din totalul cheltuielilor unității cu forța de muncă), urmată de contribuțiile pentru asigurări și protecție socială¹⁸ (0,8% din totalul cheltuielilor unității cu forța de muncă), respectiv cheltuielile pentru servicii sociale¹⁹ (0,5% din totalul cheltuielilor unității cu forța de muncă).

În anul 2022, **costul mediu orar** a fost 37,82 lei/oră, în creștere cu 11,8% față de anul 2021.

¹⁷ Conform prevederilor legislației naționale în vigoare (OUG nr. 79/2017 cu modificările și completările ulterioare), contribuțiile de asigurări sociale, respectiv cele de asigurări sociale de sănătate care cădeau în sarcina angajatorului au fost transferate în sarcina salariatului și, **începând cu anul de referință 2018, sunt suportate în totalitate de salariat**, fiind reflectate în cuantumul brut al câștigului salarial. Aceste prevederi legale nu influențează comparabilitatea datelor pentru seriile de date aferente „costului mediu lunar al forței de muncă”, respectiv „costului mediu orar al forței de muncă”. În schimb, componentele privind „cheltuielile directe (salariale) cu forța de muncă”, respectiv „cheltuielile indirecte (non-salariale)” ale structurii costului forței de muncă produse și diseminate **începând cu anul de referință 2018** nu mai sunt comparabile cu seriile de date anterioare, ca urmare a transferului contribuțiilor din sarcina angajatorului în cea a salariatului.

¹⁸ Cuprind: contribuția de asigurări sociale datorată de angajator bugetului asigurărilor sociale de stat, contribuția angajatorului la fondul pentru persoanele cu dizabilități, alte contribuții sociale obligatorii ale angajatorului (exclusiv contribuția asiguratorie pentru muncă), contribuția angajatorului la asigurările voluntare de sănătate, contribuția angajatorului la fondurile de pensii facultative, cheltuielile cu alimentele de întărire a organismului (inclusiv masa caldă și alimentația antidot) prevăzute în acte normative.

¹⁹ Cuprind: cheltuielile pentru creșe și grădinițe, cheltuielile pentru servicii culturale, educative și recreative, cheltuielile pentru reducerea costului biletelor de odihnă și tratament, cheltuielile cu echipamentul de protecție și de lucru asigurate salariaților, necesare în activitatea desfășurată și care nu sunt destinate folosirii în scop personal, cheltuielile cu transportul personalului până la/de la locul de muncă cu autovehicule proprii/închiriate ale angajatorului, cheltuielile cu recrutarea de personal.

